

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Fonetická analýza textu (6AB, 18AB)

Phonetical Analysis of Text (6AB, 18AB)

OLOMOUC 2016 Michaela Ptáčková

vedoucí diplomové práce: Doc. David Uher, Phd.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Španělská filologie - Čínská filologie (ŠF-ČI)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
PTÁČKOVÁ Michaela	Jiráskova 48, Šternberk	F120012

TÉMA ČESKY:

Fonetická analýza textu (6AB, 18AB)

TÉMA ANGLICKY:

Phonetic Analysis of Text (6AB, 18AB)

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. David Uher, PhD. - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Pro začínající studenty hovorového čínštiny je uchopení fonologického systému tohoto tónového jazyka zpočátku problematické. Nejedná se však přitom pouze o zvládnutí jeho komplikovaného systému finál včetně čtyř tónů. Důležitou roli při správné produkci čínského textu hraje zejména iktus, když bez něj není v naprosté většině případů možné text aktualizovat. Nástrojem při popisu iktu je nám prominence slabiky a její přízvučnost. Z hlediska prominence rozdělujeme slabiky na zdůrazněně tónické, plně tónické, oslabeně tónické a atonické, tj. neutralizované, respektive atónové. Co se jejich přízvučnosti týče, existují slabiky iktové (tzv. arze) a neiktové (theze). Spojení těchto dvou charakteristik vytváří tzv. sedm stupňů prominence. Kromě toho je významným nositelem rytmických charakteristik také lineární členění textu, tj. jeho členění na nejkratší úseky, které jsou nositeli iktu, tedy segmenty, a jednotky segmentům nadřazené kóla. Moje práce je aplikací výše popsaného přístupu, tj. prozodické analýzy na text cvičení lekcí 6A, 6B, 18A a 18B Učebnice čínské konverzace. V prvním plánu provedu převod nahrávky realizovaný p. Li Ruixia Michalíkovou, rodilou mluvčí pekingského dialektu, do prozodické transkripce Oldřicha Švarného (1920-2011). Na jejím základě pak provedu rozbor textu na jedno až šestislabičné segmenty a následně určím typ jejich rytmu, tj. akronymický, vzestupný, respektive sestupný. V kólech pak budu sledovat střídání těchto základních rytmických vzorců. Analýzu korpusu vyhodnotím kvantitativně.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. Hovorová čínština v příkladech I-IV. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998.
ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher: Prozodická gramatika čínštiny. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014.
ŠVARNÝ, Oldřich. Učební slovník jazyka čínského I-IV. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998-2000.
TĚŠITELOVÁ, Marie. Kvantitativní lingvistika. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
TĚŠITELOVÁ, Marie a kol. O češtině v číslech. Praha: Academia, 1987.
UHER David, Liu Xuemin a Jakub Vykoukal. Učebnice čínské konverzace. Praha: Leda, 2007.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

Olomouc, 6. 5. 2016

.....

podpis

ANOTACE

Jméno a příjmení autora:	Michaela Ptáčková
Název katedry:	Katedra asijských studií
Název fakulty:	Filozofická fakulta
Název diplomové práce:	Fonetická analýza textu (6AB, 18AB)
Vedoucí diplomové práce:	Doc. David Uher, PhD.
Počet znaků:	74 073
Počet stran:	68
Počet zdrojů a literatury:	15
Klíčová slova:	prozodická transkripce, lineární členění, kolón, segment, iktus, rytmus

Anotace:

Hlavním cílem této práce bylo podrobení čínsky namluveného textu o délce 1312 slabik prozodické analýze. Za tímto účelem byl sestaven korpus, který byl přeložen, převeden do prozodické transkripce a byla u něj provedena analýza lineárního a rytmického členění, které umožnily zkoumat suprasegmentální vlastnosti textu. Na základě analýzy lineárního členění je text rozdělen na rytmické celky, tj. kóla a segmenty, které mapují členění mluvené řeči. Analýza rytmického členění se zabývá rozmístěním slabik podle stupně jejich prominence, na jejichž základě jsou segmenty klasifikovány podle typu rytmu na akronymický, ascendentní, respektive descendentní. Práce také pojednává o typu rytmického sledu a jeho pozici uvnitř kól. Analýza může posloužit k pedagogickému a didaktickému využití, zároveň pomáhá lépe poznat a hlouběji pochopit zvukovou stránku moderní hovorové čínštiny.

Děkuji Doc. Davidu Uhrovi za trpělivost a cenné rady, které mi během psaní bakalářské práce poskytl. Rovněž chci poděkovat své rodině a blízkým za obrovskou podporu po celou dobu studia.

OBSAH

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	8
SEZNAM ZKRATEK	9
EDIČNÍ POZNÁMKA	10
1 ÚVOD	11
2 TEORETICKÁ ČÁST	13
2.1 Standardní čínština	13
2.2 Lineární větné členění	13
2.3 Prozodická transkripce	14
2.4 Přízvučnost (iktovost) slabik	14
2.5 Sedm stupňů prominence	15
2.6 Rytmické členění vět	16
2.6.1 Typy rytmů	16
2.6.1.1 Akronymický rytmus	16
2.6.1.2 Ascendentní rytmus	16
2.6.1.3 Descendentní rytmus	17
3 KORPUS	18
3.1 Postupy při zhotovení korpusu	18
3.2 Výsledná podoba korpusu	20
4 ANALYTICKÁ ČÁST	32
4.1 Rychlost promluvy	32
4.2 Lineární členění textu	33
4.2.1 Analýza textu	33
4.2.2 Analýza vět	34
4.2.3 Analýza kól	35
4.2.3.1 Průměrná délka kóla	35
4.2.3.2 Velikost kól	36
4.2.4 Analýza segmentů	36
4.2.5 Shrnutí analýzy lineárního členění textu	38
4.3 Rytmické členění textu	39
4.3.1 Počet arzí v segmentech	39

4.3.2	Rythmus v segmentech	40
4.3.2.1	Jednoslabičné segmenty	40
4.3.2.2	Dvojslabičné segmenty	40
4.3.2.3	Tříslabičné segmenty	41
4.3.2.4	Čtyřslabičné segmenty	42
4.3.2.5	Pětislabičné segmenty	44
4.3.2.6	Šestislabičné segmenty.....	46
4.3.3	Poloha iktu v rámci segmentu	47
4.3.3.1	Poloha iktu v jednoslabičných segmentech.....	47
4.3.3.2	Poloha iktu v dvojslabičných segmentech.....	47
4.3.3.3	Poloha iktu v tříslabičných segmentech	49
4.3.3.4	Poloha iktu v čtyřslabičných segmentech	51
4.3.3.5	Poloha iktu v pětislabičných segmentech.....	53
4.3.3.6	Poloha iktu v šestislabičných segmentech.....	54
4.3.4	Pozice rytmického sledu v rámci kóla.....	55
4.3.4.1	Nejproduktivnější kombinační vzorce	55
4.3.4.2	Sledy uvnitř jednosegmentálních kól	58
4.3.4.3	Vyhodnocení jednoiktových segmentů	59
4.3.4.4	Vyhodnocení dvouiktových segmentů	60
4.3.4.5	Pozice sledu v kólu.....	60
5	ZÁVĚR.....	63
	RESUMÉ	66
	SEZNAM LITERATURY	67

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky:

Tabulka č. 1: Sedm stupňů prominence slabiky a jejich příslušná značení v PTR.....	15
Tabulka č. 2: Rychlost promluvy.....	32
Tabulka č. 3: Délka lekcí	33
Tabulka č. 4: Průměrná délka vět v jednotlivých lekcích a v celém vzorku	34
Tabulka č. 5: Průměrná délka kól v jednotlivých lekcích a v celém vzorku	35
Tabulka č. 6: Průměrná délka slabik v jednotlivých lekcích a v celém vzorku.....	36
Tabulka č. 7: Počet arzí v segmentech.....	39
Tabulka č. 8: Sledy uvnitř jednosegmentálních kól.....	58
Tabulka č. 9: Typ rytmického sledu a jeho pozice v rámci kóla	60
Tabulka č. 10: Podrobnější přehled pro pozici rytmu v kólu.....	61

Grafy:

Graf č. 1: Velikost kól.....	36
Graf č. 2: Procentuální zastoupení segmentů podle počtu slabik	38
Graf č. 3: Typy rytmických sledů v 3-slabičných segmentech.....	42
Graf č. 4: Typy rytmických sledů v 4-slabičných segmentech.....	44
Graf č. 5: Typy rytmických sledů v 5-slabičných segmentech.....	46
Graf č. 6: Poloha iktu uvnitř 2-slabičného segmentu.....	48
Graf č. 7: Poloha iktu uvnitř 3-slabičného segmentu.....	50
Graf č. 8: Poloha iktu uvnitř 4-slabičného segmentu.....	52
Graf č. 9: Poloha iktu uvnitř 5-slabičného segmentu.....	54
Graf č. 10: Pozice jednoiktových segmentů v rámci kóla	59
Graf č. 11: Výskyt dvouiktových segmentů uvnitř kóla.....	60

SEZNAM ZKRATEK

ČLR	Čínská lidová republika
HČP I-IV	Hovorová čínština v příkladech, I-IV díl
OŠ	Oldřich Švarný
PTR	Prozodická transkripce

EDIČNÍ POZNÁMKA

V textu jsou čínské znaky psány ve zjednodušené podobě. K jejich přepisu je uplatněna mezinárodní transkripce *pinyin*, která je v korpusu a v příkladových větách analytické části odlišena od zbytku textu fontem `Courier New`. Pro věty v korpusu byl zvolen doslovný překlad do češtiny.

1 ÚVOD

Studium čínského jazyka se v poslední době stalo velmi populárním. Důvodem může být nejen nárůst čínské ekonomiky za poslední dvě dekády nebo spolupráce naší země s Čínskou Lidovou Republikou (dále ČLR), ale například také zájem studentů o studium tohoto natolik odlišného jazyka, který má znakové písmo a je také jazykem tónovým.

Pro začínající studenty hovorové čínštiny je zpočátku problematické uchopení fonologického systému tohoto jazyka. Nejedná se však jen o zvládnutí komplikovaného systému finál či čtyř tónů. Důležitou roli při správné produkci čínštiny hraje především iktus, bez něhož text v naprosté většině není možné aktualizovat. Ve své bakalářské diplomové práci jsem se právě z tohoto důvodu rozhodla zaměřit na suprasegmentální rysy¹ čínského jazyka a vyhotovit tak prozodickou analýzu mluvené řeči. Podkladem pro realizaci analýzy mi byla audionahrávka namluvená v pekingském dialektu, která v podstatě odpovídá obsahu *Učebnice čínské konverzace*, jejímž autorem je docent David Uher.

Text dlouhý 1312 slabik, tj. lekce 6A, 6B, 18A a 18B *Učebnice čínské konverzace*, převedu podle prof. Švarného *Hovorové čínštiny v příkladech III* (dále HČP III) do prozodické transkripce (dále PTR). Prozodicky natranskribovanému textu předchází teoretická část, kde vysvětluji princip analýz aplikovaných v praktické části své bakalářské práce a definuji základní pojmy spjaté s prozodickou analýzou mluvené řeči.

V první fázi analytické části se zabývám rychlostí promluvy, která je u jazyků individuální a v případě čínštiny, tohoto tónového jazyka, stojí její vyhodnocení za pozornost. Dále se zaměřuji se na lineární členění textu, kde sleduji jednotlivé rytmické jednotky, jimiž jsou kóla a segmenty. Jedním z cílů této práce je také zjistit podíl iktových a neiktových slabik v mém vzorku. Rovněž považuji za důležité stanovit polohu iktu uvnitř dvou- a víceslabičných segmentů. Pomocí pozice iktu tak určím rytmus v segmentech, tj. akronymický, descendentní, resp. ascendentní. V podstatě totéž budu zkoumat u kól, když v jednoiktových a dvouiktových segmentech budu sledovat polohu iktu. Daleko více mě však bude zajímat typ rytmického sledu a jeho

¹ Suprasegmentální rysy jsou jevy, které se týkají vyšších mluvnických celků, než je hláska a slabika. Patří sem zejména přízvuk, rytmus, frázování a intonace.

výskyt uvnitř kóla, protože tak zjistím, pro jaký rytmus je typická iniciální, respektive finální pozice v kólu.

Prozodická analýza mluvené čínštiny je podle mého názoru důležitá kvůli svému pedagogicko-didaktickému využití v oblasti prozodie čínštiny, zároveň napomáhá lépe poznat a hlouběji pochopit zvukovou stránku moderní hovorové čínštiny. Své uplatnění má také v lingvistice, kdy je možné na základě prozodických vlastností mapovat slovosled ve větě a vymezit tak jednotlivé větné členy.

2 TEORETICKÁ ČÁST

V této kapitole popisují teoretické znalosti potřebné k realizaci analytické části. Úvodem vysvětlují pojem standardní čínština, protože zvuková stopa, podle níž byl korpus natranskribován, je namluvena právě v pekingském dialektu. Poté popisují úlohu dvou analýz, tj. lineární a rytmické členění, na nichž je v podstatě založena celá bakalářská práce.

2.1 Standardní čínština

„Jedním z aspektů formování nového národa na počátku 20. století bylo úsilí o vytvoření společného národního jazyka“ (Kane 2009: 15).

Do té doby téměř tři čtvrtiny obyvatel Číny mluvily jen dialekty a jazykovou normu udávala klasická čínština, která byla však pouze jazykem literárním (Kane 2009: 15). Když se Čínská republika² ve své ústavě rozhodla ustanovit národní jazyk, tzv. *guoyu*, vyvstala otázka, který z té obrovské škály dialektů pokládat za oficiální (Kane 2009: 15). Teprve roku 1924 se základem standardního mluveného jazyka, který je znám také jako *putonghua*, stal pekingský dialekt (Kane 2009: 15). Slovní zásobu převzala standardní čínština ze severních dialektů a jedním z důvodů byla skutečnost, že se z nich v průběhu historického vývoje vytratily prvky klasické čínštiny, které jsou ovšem dodnes zachovány v jižních dialektech (Robles 2007: 67). V současnosti není *putonghua* oficiálním jazykem pouze ČLR, ale také i Čínské republiky na Taiwanu a Singapuru (Robles 2007: 118).³

2.2 Lineární větné členění

Lineární větné členění spočívá v segmentaci textu na kratší části, tj. kóla a segmenty, po stránce fonetické. Oldřich Švarný (dále OŠ) ve své knize *Hovorová čínština v příkladech III* definuje kóla takto: *„Souvětí i věty se zpravidla člení na kóla (jednotné číslo kolón), tj. ucelené významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou [...]“ (Švarný 1998: 23).*

V plynulé řeči jsou od sebe kóla oddělena pauzami, které jsou s výjimkou kól na konci věty charakterizované poměrně stoupavou a neukončující intonací (Švarný 1998:

² Mluvíme zde o Čínské republice z roku 1912 (Kane 2009: 15)

³ V Singapuru je *putonghua* jedním z úředních jazyků vedle angličtiny, malajštiny a tamilštiny

23). V psaném textu je hranice kól uprostřed věty zaznačena hřebíkem nebo také čárkou (Švarný 1998: 8). Kóla, která jsou delší než jedna slabika, se rozpadají na descendentní a ascendentní sledy, případně také liché slabiky (Švarný 1998: 24). Descendentní sledy se mohou pojit s předklonkami, ascendentní sledy naopak s příklonkami. (Švarný 1998: 24) Podle OŠ je průměrná délka kóla šest až sedm slabik, přičemž jeho velikost závisí spíše na délce věty, než na tempu řeči (Švarný 1998: 23-24). Určení přeryvu, tj. pauza mezi kóly, je objektivního rázu a trvá přibližně tři čtvrtě sekundy. (Švarný 1998: 23-24).

Kóla se dále dělí na kratší rytmické celky, tj. segmenty, jejichž současným přečtením vniká právě rytmický sled. V textu jsou od sebe dva různé segmenty odděleny mezerou, uvnitř segmentu se pak dvojslabičná a víceslabičná kompozita, případně i liché slabiky píší dohromady nebo se pojí s legatem či spojovníkem. (Švarný, Uher 2014: 11). Jejich délka je variabilní a závisí na tempu řeči, v průměru má jeden segment 2,5 až 4,5 slabiky (Švarný 1998: 24).

2.3 Prozodická transkripce

OŠ⁴ se celý svůj život zabýval prozodickou stránkou mluvené čínštiny a během jeho dlouhodobého výzkumu vznikly čtyři verze PTR zachycují dva důležité prozodické rysy mluvené čínštiny, tj. členění řeči a tónovou prominenci jednotlivých slabik (Třísková: 46). Vývoj PTR je zaznamenán v jednotlivých učebních materiálech profesora Švarného (Třísková: 46).

Ke zpracování svého korpusu jsem použila třetí verzi PTR, protože právě tato verze byla použita v HČP III, ze které jsem čerpala postupy prozodické analýzy textu (Švarný 1998: 25-31). Příslušná značení PTR uvádím níže v *Tabulka č. 1: Sedm stupňů prominence slabiky a jejich příslušná značení v PTR*.

2.4 Přízvučnost (iktovost) slabik

Přízvučné, tj. iktové slabiky, se od nepřízvučných slabik liší kromě tónu i délkou (Švarný, Uher 2001: 38). Ve dvojslabičných slovech se přízvuk běžně vyskytuje na obou slabikách, i když často kolísá z první slabiky na druhou a opačně (Švarný, Uher 2001: 37). U tří- a víceslabičných slov jsou přízvučné všechny nebo téměř všechny

⁴ Více o Oldřichu Švarném viz: Černý Jiří a Jan Holeš: Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky. Praha: Libri, 2008.

slabiky (Švarný, Uher 2001: 37). Doc. Uher definuje v *Prozodické gramatice čínštiny* iktovou slabiku takto: „*Jako iktovou slabiku, [...] označujeme slabiku tónickou, jež je prominentnější, relativně delší než slabiky předcházející nebo i následující v rámci segmentu*“ (Švarný, Uher 2014: 11).

2.5 Sedm stupňů prominence

Nástrojem při popisu iktu je míra plnosti tónu a přízvučnost slabiky. Podle míry plnosti tónu dělíme slabiky na zdůrazněně tónické, plně tónické, oslabeně tónické, neutralizované a atónové (Švarný, Uher 2014: 11). Podle přízvučnosti rozlišujeme slabiky iktové (arze) a neiktové (theze). Kombinací obou hledisek vzniká sedm stupňů prominence. Slabiky jsem podle výše zmíněných charakteristik seřadila do tabulky a připsala také jejich příslušná značení v PTR.

stupeň prominence	značení v PTR
1. plně tónická arze se zvýrazněnou prominencí	ztučnění příslušné slabiky
2. plně tónická arze	tónová značka nad hlavním vokálem slabiky
3. plně tónická theze	tónová značka nad hlavním vokálem slabiky
4. oslabeně tónická arze	číslo tónu v horním indexu
5. oslabeně tónická theze	číslo tónu v dolním indexu
6. tónově neutralizovaná theze	bez označení
7. atónová theze	bez označení

Tabulka č. 1: Sedm stupňů prominence slabiky a jejich příslušná značení v PTR⁵

Zdůrazněně tónické slabiky mohou fungovat pouze jako arze, plně tónické a oslabeně tónické slabiky mohou být zároveň arzemi i thezemi (Švarný, Uher 2014: 11).

⁵ První sloupec tabulky (Třísková:47), druhý sloupec tabulky (Švarný, Uher 2014: 11).

Atónové theze jsou vždy bez tónu, naopak tónově neutralizované theze se mohou na základě kontextu vyskytovat s tónem nebo bez tónu.

2.6 Rytmické členění vět

Rytmické členění vět je charakterizováno spojováním slabik do binárních skupin, ty se mohou kombinovat mezi sebou nebo s lichými slabikami a vytvářet tak větší celky, přičemž se jednotlivé slabiky navzájem liší tónovou prominencí a umístěním iktu (Švarný, Uher 2014: 9).

„Rytmické členění je ovšem variabilní podle tempa řeči, případného logického nebo kontrastivního zdůraznění některého členu věty [...]“ (Švarný, Uher 2014: 9). Rytmické členění závisí také na míře expresivnosti vysloveného textu a na délce věty (Švarný, Uher 2014: 9).

2.6.1 Typy rytmů

Typ rytmu se určuje na základě polohy iktu v rámci segmentu, může být akronymický, ascendentní, respektive descendentní.

2.6.1.1 Akronymický rytmus

V bezprostředním sledu tří nebo čtyř plně tónických slabik uplatňujeme tzv. akronymické pravidlo, podle něhož se iktus nachází na poslední a první slabice (Švarný 1998: 27).

2.6.1.2 Ascendentní rytmus

U ascendentního nebo také vzestupného rytmu, předcházejí iktové slabice (arzi) méně prominentní slabiky – theze (Švarný 1998: 33). Jestliže je thezí v segmentu více, vzestupný rytmus může být maximálně třístupňový (Švarný 1998: 33).

„Jestliže iktové slabice méně prominentní slabika nebo slabiky předcházejí a současně za ní i následují, považujeme sled slabik za vzestupný [...], jestliže vzestupný sled je tvořen nebo osahuje kompozitum nebo objektové či modifikované sloveso“ (Švarný 1998, 33).

Jestliže je iktu předřazena předklonka, mluvíme o rytmu sestupném (Švarný 1998: 33).

2.6.1.3 *Descendentní rytmus*

Při descendentním rytmu následují po iktové slabice méně prominentní slabiky, rytmus může být stejně tak jako v případě ascendentního rytmu maximálně třístepňový (Švarný 1998: 33).

3 KORPUS

3.1 Postupy při zhotovení korpusu

Korpus jsem vytvořila na základě audionahrávky realizované paní Li Ruixia Michalíkovou, kterou jsem přepsala nejprve do transkripční abecedy a poté jsem doplnila příslušná prozodická značení, abych tak po vzoru prof. Švarného vytvořila PTR (viz kapitolu 2.3 Prozodická transkripce). U plně tónických slabik jsem doplnila příslušnou tónovou značku nad hlavní vokál slabiky, u zdůrazněně tónických slabik jsem kromě tónové značky připisovala pod hlavní vokál slabiky také tečku. Oslabeně tónické slabiky iktové jsem podle příslušného tónu opatřila číslem v horním indexu, oslabeně tónické slabiky neiktové číslem v kroužku. Slabiky stojící ve stejném segmentu jsem spojovala obloučkem, tj. legátem, kóla jsem od sebe oddělovala hřebíkem. Výsledný text jsem převedla do digitalizované podoby, některá prozodická značení jsem však musela zaměnit, protože nebylo možné najít symbol odpovídající mému zápisu. Změny v zápise prozodických symbolů jsem provedla následovně:

Legáto, spojující slabiky do segmentů, jsem nahradila spojovníkem.

Např.: huàn-dianr-qián (18B-2-1-1)⁶

Hřebík, který odděluje kóla ve větách, jsem nahradila čárkou.

Např.: mei²-wentí, gei-nín. (18B-38)

Zdůrazněně tónické slabiky zapisuji ve svém korpusu tučně.

Např.: néng-bu-neng zai-**gěi**-wo yi-zhang¹? (18B-32)

U oslabeně tónických iktových slabik zapisuji tón číslem v horním indexu.

Např.: shi-shénme-wai⁴bi? (18B-19-1-2)

Oslabeně tónické neiktové slabiky jsem naopak opatřila číslem v dolním indexu.

Např.: dei-qù-huàn-qian₂. (18A-30-2)

⁶ Tímto zápisem odkazuji na příslušné věty, kóla nebo segmenty v mém korpusu. 18B-2-1-1 znamená, že segment se nachází v lekci 18B, ve druhé větě, v prvním kóle, kde je v pořadí prvním segmentem.

Vzniklou PTR jsem převedla do znaků a připojila k ní také český překlad, jehož vypracování je důležitou součástí korpusu. Ačkoli se překlad některých vět v mém vzorku objevuje také v *Učebnici čínské konverzace*, pro svůj korpus jsem zvolila doslovný překlad, protože dle mého názoru tak lépe vynikne podstata celé PTR. V první řadě jsem dbala na to, aby český překlad co nejvíce odpovídal mému vzorku v čínštině a to nejen po stránce významové, ale i prozodické. Zachování důrazu ve větě jsem se snažila docílit změnou slovosledu. V případech, kdy zdůraznění v češtině nebylo možné, jsem slovo podtrhla.

3.2 Výsledná podoba korpusu

6A

Znaky:

- I. 1. 哪儿。 去哪儿。 你去哪儿。 现在你去哪儿。 2. 捷语。 喜欢捷语。 喜欢学习捷语。 喜欢学习捷语吗？ 你喜欢学习捷语吗？
- II. 1. 你去哪儿？ 我去教室。 我去酒吧。 我去斯洛伐克。 我去市场。 我去西班牙。 我去食堂。 我去饭店。 我去波兰。 我去小卖部。
2. 你喜欢学习汉语吗？ 你喜欢学习斯洛伐克语吗？ 你喜欢学习英语吗？ 你喜欢学习阿拉伯语吗？ 你喜欢学习西班牙语吗？

Prozodická transkripce:

- I. 1. nǎr? qù-nǎr? nǐ-qu-nǎr? xiānzài nǐ³-qu-nǎr?
2. jiéyǔ. **xǐ**huan-jiéyǔ. xǐhuan xuéxi jiéyǔ. xǐhuan xuéxi jiéyǔ-ma. nǐ-**xǐ**huan xuéxi jiéyǔ-ma
- II. nǐ³-qu-nǎr? wǒ³-qu jiàoshì. wǒ³-qu jiǔbā. wǒ³-qu sīluófákè. wǒ³-qu shìchǎng. wǒ³-qu xībanyá. wǒ³-qu shítáng. wǒ³-qu fàndiàn. wǒ³-qu bōlán. wǒ³-qu xiǎomaibù.
2. nǐ-xǐhuan xuéxi hànǔyǔ-ma? nǐ-xǐhuan xuéxi sīluófakèyǔ-ma? nǐ-xǐhuan xuéxi **yīng**yǔ-ma? nǐ-xǐhuan xuéxi ālabóyǔ-ma? nǐ-xǐhuan xuéxi **xī**banyáyǔ-ma?

Překlad:

- I. 1. Kam? Kam jít? Kam jdeš? Kam teď jdeš? 2. Čeština. Mít rád češtinu. Rád studovat češtinu. Rád studovat češtinu. Ty rád studuješ češtinu?
- II. 1. Kam jdeš? Jdu do třídy. Jdu do hospody. Jedu na Slovensko. Jdu na trh. Jedu do Španělska. Jdu do jídelny. Jdu do restaurace. Jedu do Polska. Jdu do bufetu.
2. Studuješ rád čínštinu? Studuješ rád slovenštinu? Angličtinu studuješ rád? Studuješ rád arabštinu? Španělštinu studuješ rád?

Pokračování 6A

Znaky:

- III. 1. 因为捷语很难。 2. 现在你去哪儿? 3. 不太喜欢。 4. 我去教室。 5. 在教学楼。 6. 你喜欢学习捷语吗? 7. 洁敏, 你早。 8. 教室在哪儿?

Prozodická transkripce:

- III. 1. yīnwei **jiéyǔ** hen-nán. 2. xiànzai ni³-qu-nǎr? 3. bú-tai-xǐhuan. 4. wo³-qu jiàoshì. 5. zai-**jiào**xuelóu. 6. ni-**xǐ**huan xuéxi jiéyǔ-ma? 7. jiémǐn, ni-zǎo. 8. jiàoshi-zai-nǎr?

Překlad:

- III. 1. Protože čeština je těžká. 2. Kam teď jdeš? 3. Moc rád nemám. 4. Jdu do třídy. 5. Ve škole. 6. Rád studuješ češtinu? 7. Dobré ráno, Jiemin. 8. Kde je třída?

Pokračování 6A

Znaky

IV. A: 1. 教室在教学楼。2. 我不太喜欢。3. 你早。4. 因为捷语很难。5. 我去教室。6. 教室在哪儿? 7. 为什么? 8. 你喜欢学习捷语吗? 9. 现在你去哪儿?

B: 1. 教室在教学楼。2. 为什么? 3. 你早。4. 我去教室。5. 我不太喜欢。6. 教室在哪儿? 7. 你喜欢学习捷语吗? 8. 因为捷语很难。9. 现在你去哪儿?

Prozodická transkripce

IV. A: 1. jiàoshì zai-jiàoxuelou². 2. wǒ-bu-tai xǐhuan.
3. ni-zǎo. 4. yīnwei **jié**yu-hen-nán. 5. wo³-qu jiàoshì.
6. jiàoshi-zai-nǎr? 7. wèi-shénme? 8. ni-**xǐ**huan xuéxi
jiéyǔ-ma? 9. xiànzai ni³-qu-nǎr?

B: 1. jiàoshì zai-jiàoxuelou². 2. wèi-shénme? 3. ni-
-zǎo. 4. wo³-qu jiàoshì. 5. wǒ-bu-tai xǐhuan.
6. jiàoshi-zai-nǎr? 7. ni-xǐhuan xuéxi jiéyǔ-ma?
8. yīnwei **jié**yu-hen-nán. 9. xianzài ni³-qu-nǎr?

Překlad

IV. A: 1. Třída je ve škole. 2. Moc rád nemám. 3. Dobré ráno. 4. Protože čeština je těžká. 5. Jdu do třídy. 6. Kde je třída? 7. Proč? 8. Rád studuješ češtinu? 9. Kam teď jdeš?

B: 1. Třída je ve škole. 2. Proč? 3. Dobré ráno. 4. Jdu do třídy. 5. Moc rád nemám. 6. Kde je třída? 7. Studuješ rád češtinu? 8. Protože čeština je těžká. 9. Kam teď jdeš?

6B

Znaky:

- I. 1. 八目。 八目 小姐。 是八目小姐。 是八目小姐吗？ 您是八目小姐吗？
2. 咖啡馆儿。 去咖啡馆儿。 一起去咖啡馆儿。 我们一起去咖啡馆儿。
我们一起去咖啡馆儿怎么样？ 我们一起去咖啡馆儿怎么样？
- II. 1. 你爱喝茶还是爱喝咖啡？ 我爱喝茶。 2. 你爱喝啤酒还是爱和葡萄酒？
我爱喝啤酒。 3. 你爱喝葡萄酒还是爱喝啤酒？ 我爱喝葡萄酒。 4. 你爱
喝花茶还是爱喝绿茶？ 我爱喝花茶。 5. 你爱喝绿茶还是红茶？ 我爱喝绿
茶。

Prozodická transkripce:

- I. 1. bāmù. bāmù-xiao₂jie. shi-bāmù xiao²jie. shi-bāmù
xiao²jie-ma? nin²-shi bāmù-xiao₂jie-ma?
2. kāfeiguǎnr. qù ka¹feiguǎnr. yìqǐ qu-kāfeiguǎnr. wo³men-
yìqǐ qu-kāfeiguǎnr. wo³men-yìqǐ qu-kāfeiguǎnr zen³me-yàng?
wo³men-yìqǐ-qu kāfeiguǎnr zen³me-yàng?
- II. 1. ni-ài-he-chá hai²shi ai-he¹-kāfēi? wo-ai²-he-chá.
2. ni³-ai-hē píjiǔ hai²shi-ai-hē pútaojiǔ? wo³-ai-hē píjiǔ.
3. ni³-ai-hē pútaojiǔ hai²shi ai-hē-píjiǔ? wo³-ai-hē
pútaojiǔ. 4. ni³-ai-hē huācha₂ hai²shi ai-hē-lùcha₂? wo³-ai-
-hē huācha₂ 5. ni³-ai-hē lùcha₂ hai²shi hóngcha₂? wo³-ai-hē
lùcha₂.

Překlad:

- I. 1. Jagi Hitomi. Slečna Jagi Hitomi. Být slečna Jagi Hitomi. Být slečna Jagi
Hitomi. Vy jste slečna Jagi Hitomi?
2. Kavárna. Jít do kavárny. Jít společně do kavárny. Pojd'me společně do
kavárny. Pojd'me společně do kavárny, co ty na to? Pojd'me společně do
kavárny, co ty na to?
- II. 1. Piješ raději čaj nebo kávu? Mám rád čaj. 2. Piješ raději pivo nebo víno? Mám
rád pivo. 3. Piješ raději víno nebo pivo? Mám rád víno. 4. Piješ raději jasmínový
čaj nebo zelený čaj? Mám rád jasmínový čaj. 5. Piješ raději zelený čaj nebo
černý čaj? Mám rád zelený čaj.

Pokračování 6B

Znaky:

- III. 1. 你爱喝茶还是爱喝咖啡? 2. 好吧。3. 你是日本人吧。4. 我们一起去咖啡馆儿怎么样? 5. 对, 我是日本京都人。6. 日本茶怎么样? 7. 很好。
8. 请问, 您是八目小姐吗? 9. 我都爱。10. 对, 我就是。
- IV. 1. 我们一起去咖啡馆儿怎么样? 好吧。2. 你爱喝茶还是爱喝咖啡? 我都爱。3. 日本茶怎么样? 很好。4. 你是日本人吧。对, 我是日本京都人。
5. 请问, 您是八目小姐吗? 对, 我就是。

Prozodická transkripce:

- III. 1. ni-ài-he-chá hai²shi ai-hē-kafēi? 2. hǎo-ba. 3. nǐ-shi rìbenren-ba. 4. wo³men-yìqǐ qu-kāfeiguǎnr zen³me-yàng?
5. duì, wo³-shi-rìben jīngdūren. 6. rìben-chá zen³me-yàng?
7. hen-hǎo. 8. qǐng-wèn, nín²-shi bāmu-xiáojie-ma? 9. wo³-dou-ài. 10. duì, wo-jiù-shì.
- IV. 1. wo³men-yìqǐ qu-kāfeiguǎnr zen³me-yàng. hǎo-ba. 2. ni-ài-he-chá hai²shi ai-hē-kafēi? wo³-dou-ài. 3. rìben-chá zen³me-yàng? hen-hǎo. 4. nǐ-shi rìbenren-ba. duì, wo³-shi-rìben jīngdūren. 5. qǐng-wèn, nín²-shi bāmu-xiáojie-ma? duì, wo-jiù-shì.

Překlad:

- III. 1. Piješ raději čaj nebo kávu? 2. Dobře. 3. Ty jsi Japonka, že? 4. Pojďme společně do kavárny, co ty na to? 5. Ano, jsem Japonka z Kjóta. 6. Jaký je japonský čaj? 7. Dobrý. 8. Promiňte, jste slečna Jagi Hitomi? 9. Mám rád obojí. 10. Ano, to jsem právě já.
- IV. 1. Pojďme společně do kavárny, co ty na to? Dobře. 2. Piješ raději čaj nebo kávu? Mám rád obojí. 3. Jaký je japonský čaj? Dobrý. 4. Ty jsi Japonka, že? Ano, jsem Japonka z Kjóta. 5. Promiňte, jste slečna Jagi Hitomi? Ano, to jsem právě já.

Pokračování 6B

Znaky:

V. A: 1. 你爱喝茶还是爱喝咖啡? 2. 对, 我就是。 3. 我都爱。 4. 日本茶怎么样? 5. 你是日本人吧。 6. 我们一起去咖啡馆儿怎么样? 7. 请问, 您是八目小姐吗? 8. 对, 我是日本京都人。

B: 1. 对, 我是日本京都人。 2. 日本茶怎么样? 3. 对, 我就是。 4. 请问, 您是八目小姐吗? 5. 我们一起去咖啡馆儿怎么样。 6. 我都爱。 7. 你是日本人吧。 8. 你爱喝茶还是爱喝咖啡?

Prozodická transkripce:

V. A: 1. ni-ài-he-chá hai²shi ai-hē-kafēi? 2. duì, wo-
-jiù-shì. 3. wo³-dou-ài. 4. rìben-chá zen³me-yàng?
5. nǐ-shi rìbenren-ba. 6. wo³men-yìqǐ qu-kāfēiguǎnr zen³me-
yàng. 7. qǐng-wèn, nín-shi bāmu-xiáojie-ma?
8. duì, wo³-shi-rìben jīngdūren.

B: 1. duì, wo³-shi-rìben jīngdūren. 2. rì⁴ben-chá zen³me-
yàng? 3. duì, wo-jiù-shì. 4. qǐng-wèn, nín-shi bāmu-
xiáojie-ma? 5. wo³men-yìqǐ qu-kāfēiguǎnr zen³me-
-yàng. 6. wo³-dou-ài. 7. nǐ³-shi rìbenren-ba. 8. ni-
-ài-he-chá hai²shi ai-hē-kafēi?

Překlad:

V. A: 1. Máte raději čaj nebo kávu? 2. Ano, to jsem já. 3. Mám rád obojí. 4. Jaký je japonský čaj? 5. Vy jste Japonka, že? 6. Pojd'me společně do kavárny, co vy na to? 7. Promiňte, jste slečna Jagi Hitomi? 8. Ano, jsem Japonka z Kjóta.

B: 1. Ano, jsem Japonka z Kjóta. 2. Jaký je japonský čaj? 3. Ano, to jsem já. 4. Promiňte, jste slečna Jagi Hitomi? 5. Pojd'me společně do kavárny, co vy na to? 6. Mám rád obojí. 7. Vy jste Japonka, že? 8. Máte raději čaj nebo kávu?

Znaky:

- I. 换钱。去银行换钱。我去银行换钱。我想去银行换钱。我也想去银行换钱。
- II. 1. 我今天事情特别多，你顺便帮我换钱，可以吗？ 2. 听说，最近美元又降了。 3. 我也正想去银行换钱。 4. 最近美元的牌价怎么样？ 5. 我们还是一起去吧。 6. 老实说我不太喜欢到私人那里去换。 7. 据说在私人那里牌价稍微高一点儿。 8. 我的钱花完了。

Prozodická transkripce:

- I. huàn-qíán. qù-yínháng huàn-qíán. wǒ-qu-yínháng huàn-qíán.
wo³-xiang-qù yínháng huàn-qíán. wǒ-yě-xiang-qù yínháng
huàn-qíán.
- II. 1. wo-jīntiān shìqíng tèbié duō, nǐ-shùnbian bāng-wo huàn-
-qíán₂ kěyǐ-ma? 2. tīngshuō, zuìjīn-měiyuán yòu-jiāngle.
3. wo-yě-zheng-xiǎng qù-yínháng huàn-qíán₂. 4. zuìjìn
měiyuán-d-páijià zěnme-yang⁴? 5. wo³men-hai²shi yiqǐ-qu₄-ba.
6. lao³shi-shuō wo-bú-tai-xǐhuan dao-sīren-na⁴li qu-huàn.
7. jù-shuō zai-sīren-na⁴li páijià shāowei-gāo-yi-dianr³.
8. wo³-d-qíán huāwan₂le.

Překlad:

- I. Vyměnit si peníze. Jít do banky vyměnit si peníze. Jdu do banky vyměnit si peníze. Já chci jít do banky vyměnit si peníze. Já chci také jít do banky vyměnit si peníze.
- II. 1. Dnes mám obzvlášť hodně záležitostí, pomůžeš mi a při té příležitosti mi také vyměníš peníze? 2. Slyšel jsem, že v poslední době dolar opět klesl. 3. Také právě chci jít do banky vyměnit si peníze. 4. Jaký je v poslední době kurs dolaru? 5. Pojdme raději společně. 6. Po pravdě řečeno, nepřilíš rád si chodím měnit peníze k soukromníkům. 7. Proslýchá se, že u soukromníků je kurs o trochu vyšší. 8. Utratila jsem své peníze.

Pokračování 18A

Znaky:

- III. 1. 据说在私人那里牌价稍微高一点儿。是的，不过，我不太喜欢到私人那里去换，怕不安全。 2. 最近美元的牌价怎么样？听说，最近美元又降了，可是欧元升了。 3. 我今天事情特别多，你顺便帮我换钱，可以吗？我们还是一起去吧。 4. 我的钱花完了，得去换钱。太巧了，我也正想去银行换钱。

Prozodická transkripce:

- III. 1. jù-shuō zai-sīren-na⁴li, páijià shāowei-gāo-yi-dianr³. shì-d, búguò wo-bú-tai-xǐhuan dao-sīren-na⁴li qu-huàn, pa⁴-bu-ānquan. 2. zuìjìn měiyuan-d-páijià zěnme-yang⁴? tīngshuō, zuìjìn měiyuan yòu-jiang⁴le, ke³shi ōuyuan shēngle. 3. wo-jīntiān shìqing tèbie-duō, ni-shùnbian bāng-wo huàn-qian₂ kěyi-ma? wo³men-hai²shi yiqǐ-qu₄-ba. 4. wo³-d-qián huāwan₂le, dei-qù-huàn-qian₂. tài-qiǎo-le, wo-yě-zheng-xiǎng qu-yínháng huàn-qian₂.

Překlad:

- III. 1. Proslýchá se, že u soukromníků je kurs o trochu vyšší. Ano, ale ne příliš rád si chodím měnit peníze k soukromníkům, bojím se, že to není bezpečné. 2. Jaký je v poslední době kurs dolaru? Slyšel jsem, že v poslední době dolar opět klesl, zato euro stouplo. 3. Dnes mám obzvlášť hodně záležitostí, pomůžeš mi a při té příležitosti mi také vyměníš peníze? Pojd'me raději společně. 4. Utratila jsem své peníze, musím si jít vyměnit. To je ale náhoda, také právě chci jít do banky vyměnit si peníze.

Znaky:

- IV. 1. 我们还是一起去吧。 2. 太巧了，我也正想去银行换钱。 3. 据说在私人那里用美元换克朗，牌价稍微高一点儿。 4. 最近美元的牌价怎么样？
5. 我今天事情特别多，你顺便帮我换钱，可以吗？ 6. 听说，最近美元又降了，可是欧元升了。 7. 那好吧。 8. 我的钱花完了，得去换钱。 9. 是吗？
10. 是的，不过，老实说我不太喜欢到私人那里去换，怕不安全。

Prozodická transkripce:

- IV. 1. wo³men-hai²shi yiqǐ-qu⁴-ba. 2. **tài**-qiao³-le, wo-**yě**-zheng-xiǎng qu-yínháng huàn-qian². 3. tīngshuō, zai-sīren-na⁴li, yong-měiyuan huàn-ke³lǎng, páijià shāowei-**gāo**-yi-dianr³.
4. zuìjìn měiyuan-d-páijià zěnmeyang⁴? 5. wo-jīntiān shìqing tèbie-duō, nǐ-shùnbian bāng-wo huàn-qian kěyǐ-ma?
6. tīngshuō, zuìjìn měiyuan **yòu**-jiàngle, ke³shi **ōu**yuan shēngle. 7. na-hǎo-ba. 8. wo³-d-qían huāwanle, dei-qù-huàn-qian². 9. shì-ma? 10. shì-d, búguò, lao³shi-shuō wo-bu²-tai-xǐhuan dao-sīren-na⁴li qu-huàn, pa⁴-bu-ānquan.

Překlad:

- IV. 1. Pojd'me raději společně. 2. To je ale náhoda, také právě chci jít do banky vyměnit si peníze. 3. Proslýchá se, že když se mění u soukromníků, tak mají trochu vyšší kurs dolaru ke koruně. 4. Jaký je v poslední době kurs dolaru?
5. Dnes mám obzvlášť hodně záležitostí, pomůžeš mi a při té příležitosti mi také vyměníš peníze? 6. Slyšel jsem, že v poslední době dolar opět klesl, zato euro stoupl. 7. Tak dobře. 8. Utratila jsem své peníze, musím si jít vyměnit.
9. Opravdu? 10. Ano, ale po pravdě řečeno, ne příliš rád si chodím měnit peníze k soukromníkům, bojím se, že to není bezpečné.

Znaky:

- I. 1. 换钱。换点儿钱。要换点儿钱。我要换点儿钱。
2. 兑换单。填兑换单。填张兑换单。填这张兑换单。填一下这张兑换单。
请您填一下这张兑换单。
- II. 1. 您带的是什么外币？ 我带的是美元。我带的是欧元。我带的是克朗。我带的是人民币。 2. 今天的牌价是多少？ 3. 您换多少？ 我换一百美元。

Prozodická transkripce:

- I. 1. huàn-qián. huàn-dianr-qián. yao-huàn-dianr-qián. wo³-yao-huàn-dianr-qián.
2. duìhuàndān. tián duìhuàndān. tián-zhang duìhuàndān. tián-zhei-zhang¹ duìhuàndān. tián-yi-xia⁴ zhei-zhang⁴ duìhuàndān. qing-nin² tián-yi-xia⁴ zhei-zhang¹ duìhuàndān.
- II. 1. nin-dài-d shi-**shén**me-wàibi? wo-dài-d-shi měiyuán. wo-dài-d-shi ōuyuan₂. wo-dài-d shi-kèláng. wo-dài-d shi-rénminbì. 2. jīntian-d-páijià shi-duōshao? 3. nin-huàn-duōshao? wo-huàn yi⁴bai-měiyuán.

Překlad:

- I. 1. Vyměnit si peníze. Vyměnit si nějaké peníze. Chtít si vyměnit nějaké peníze. Já si chci vyměnit nějaké peníze.
2. Doklad o směně. Vyplnit doklad o směně. Vyplnit doklad o směně. Vyplnit tento doklad o směně. Vyplňte tento doklad o směně. Prosím vyplňte tento doklad o směně.
- II. 1. Jakou zahraniční měnu jste přinesl? Přinesl jsem dolar. Přinesl jsem euro. Přinesl jsem korunu. Přinesl jsem RMB. 2. Jaký je dnešní směnný kurs? 3. Kolik si vyměníte? Vyměním si 100 dolarů.

Pokračování 18B

Znaky:

- III. 1. 今天的牌价是多少? 2. 您带的是什么外币? 3. 我要换钱。 4. 这张单子填错了。 5. 请您先填一下这张兑换单。 6. 能不能再给我一张? 7. 您换多少?
- IV. 您带的是什么外币? 欧元。 2. 先生, 我要换钱。 您带的是什么外币? 3. 您换多少? 一百欧元。 4. 这张单子填错了。 能不能再给我一张? 没问题, 给您。 5. 今天的牌价是多少?

Prozodická transkripce:

- III. 1. jīntian-d-páijià shì-duōshao? 2. nín-dài-d shì-shénme-wai⁴bi? 3. wo-yao⁴-huàn-qián. 4. zhei⁴-zhang-dānz tiáncuò-le. 5. qǐng³-nín-xiān tián-yìxia⁴ zhei-zhang¹ duìhuàndān. 6. néng-bu-neng zai-gěi-wo yì-zhang¹? 7. nín-huàn-duōshao?
- IV. 1. nín-dài-d shì-shénme-wai⁴bi? ōuyuán. 2. xiānsheng, wo³-yao-huàn-qián. nín-dài-d shì-shénme-wai⁴bi? 3. nín-huàn-duōshao? yì⁴bai-ōuyuán. 4. zhei⁴-zhang-dānz tiáncuò-le. néng-bu-neng zai-gěi-wo yì-zhang¹? mei-wènti, gei-nín. 5. jīntian-d-páijià shì-duōshao?

Překlad:

- III. 1. Jaký je dnešní směnný kurs? 2. Jakou zahraniční měnu jste přinesl? 3. Chci si vyměnit peníze. 4. Tento formulář jsem chybně vyplnil. 5. Prosím vyplňte nejdříve tento doklad o směně. 6. Mohl byste mi dát ještě jeden? 7. Kolik si vyměníte?
- IV. 1. Jakou zahraniční měnu jste přinesl? Euro. 2. Pane, chci si vyměnit peníze. Jakou zahraniční měnu jste přinesl? 3. Kolik si vyměníte? 100 euro. 4. Tento formulář jsem chybně vyplnil. Mohl byste mi dát ještě jeden? Žádný problém, prosím. 5. Jaký je dnešní směnný kurs?

Pokračování 18B

Znaky:

- V. 1. 对不起，这张单子填错了。能不能再给我一张？ 2. 您带的是什么外币？
3. 没问题，给您。 4. 请您先填一下这张兑换单。 5. 今天的汇率是一比三十一一点儿二零。 6. 今天的牌价是多少？ 7. 您换多少？ 8. 我要换钱。

Prozodická transkripce:

- V. 1. duìbuqǐ, zhei⁴-zhang-dānz tiáncuò-le. néng-bu-neng zài-gěi-wo yi-zhang¹? 2. nin-dài-d shì-shénme-wai⁴bi? 3. mei²-wentí, gei-nín. 4. qing³-nin-xiān tián-yì-xia⁴ zhei-zhang¹ duìhuāndān. 5. jīntian-d duìhuānlǜ shì-yì-bǐ sānshíyī-dianr₃ èrlíng. 6. jīntian-d-páijià shì-duōshao? 7. nin-huàn-duōshao? 8. wo-yao⁴-huàn-qián.

Překlad:

- V. 1. Promiňte, tento formulář jsem vyplnil špatně. Mohl byste mi dát ještě jeden?
2. Jakou zahraniční měnu jste přinesl? 3. Žádný problém, prosím. 4. Prosím vyplňte nejdříve tento doklad o směně. 5. Dnešní směnný kurs je 1:31,20.
6. Jaký je dnešní směnný kurs? 7. Kolik si vyměníte? 8. Chci si vyměnit peníze

4 ANALYTICKÁ ČÁST

4.1 Rychlost promluvy

V této části analýzy se zaměřuji na to, jakou rychlostí čínská rodilá mluvčí Li Ruixia Michalíková, namluvila text k lekcím 6A, 6B, 18A a 18B. Lekce vyhodnocuji jednotlivě, měřím jejich trvání v sekundách a počítám počet slabik. Dále zjišťuji průměrnou délku slabiky každé lekce a rovněž vyhodnocuji, kolik slabik vysloví mluvčí za minutu. V závěru porovnávám naměřené hodnoty každé lekce s průměrnými hodnotami vzorku.

číslo lekce	trvání v sekundách	počet slabik	průměrná délka slabiky za sekundu	počet slabik za minutu/průměr celého vzorku
6A	132,6	305	0,43	138
6B	141,6	382	0,37	162
18A	133,8	345	0,39	155
18B	137,4	280	0,49	122
celý vzorek	545,4	1312	0,42	144,141

Tabulka č. 2: Rychlost promluvy

Tabulku je třeba chápat následujícím způsobem: např. lekce 6A trvá 132,6 sekund, počet slabik v této lekci je 305, průměrná délka slabiky trvá 0,43 sekundy a mluvčí vysloví přibližně 138 slabik za minutu.

Z tabulky č. 8 vyplývá, že v některých případech se naměřené hodnoty v porovnání s průměrem značně liší. K poměrně nepatrným odchylkám dochází u průměrné délky slabiky za sekundu, kdy je rozdíl mezi největší a nejmenší naměřenou hodnotou 0,17 sekundy. Daleko větší odchylky jsou však v počtu slabik, které mluvčí vysloví za minutu, kde rozdíl mezi největší a nejmenší naměřenou hodnotou je 40 slabik za minutu. Nejméně slabik za minutu vysloví čínská mluvčí v lekci 18B, tj. 122 slabik za minutu, nejvíce pak v lekci 6B (162 slabik za minutu). Důvodem takovýchto odchylek může být rozdílná délka textu, ale také například obtížnost jednotlivých lekcí, kdy se mluvčí snaží vyslovovat komplikovanější slova zřetelně a tudíž i pomaleji. Zásadní je v této analýze fakt, že mluvčí vyslovila během nahrávky průměrně 144 slabik za minutu a jedna slabika trvala přibližně 0,45 sekundy.

4.2 Lineární členění textu

V této části aplikuji na svůj korpus lineární členění, tj. segmentace vět na kratší rytmické celky, kterými jsou kóla, segmenty a slabiky. Tyto rytmické celky počítám a vyhodnocuji jejich průměrné délky v rámci celého korpusu a každé lekce. Problematice se podrobně věnuji v kapitole 2.2.

4.2.1 Analýza textu

Jak už jsem zmínila výše (viz kapitolu 4.2), počítala jsem kratší rytmické celky v rámci každé lekce. Délka jednotlivých lekcí v přepočtu na menší celky je následující:

číslo lekce	Věty	kóla	segmenty	slabiky
6A	60	62	113	305
6B	57	69	129	382
18A	32	52	117	345
18B	43	47	87	280
celý vzorek	192	230	446	1312

Tabulka č. 3: Délka lekcí

Tabulce je třeba rozumět následujícím způsobem: např. lekce 6B obsahuje 57 vět, 69 kól, 129 segmentů a 382 slabik.

Vzorek čínského textu, který jsem podrobila analýze, obsahuje celkem:

- 192 vět
- 230 kól
- 446 segmentů
- 1312 slabik

Z předchozí tabulky je patrná rozdílná složitost vět v závislosti na počtu slabik každé lekce. Například v lekcích 6A a 6B je přibližně stejné množství vět, slabik je však v lekci 6B o 20% více než v 6A. Dále si lze povšimnout, že zatímco jsou lekce 6A a 18B co do počtu slabik zhruba stejně dlouhé úseky, obsahují různé množství vět, kól a segmentů, což si vysvětlují rozdílnou obtížností každé lekce.

4.2.2 Analýza vět

Průměrné počty kratších rytmických celků ve větě jsem realizovala v rámci každé lekce a porovnávala je s průměrem celého vzorku. Výsledné hodnoty jsem zaokrouhlila na dvě desetinná místa a zapsala do následující tabulky:

číslo lekce	průměrný počet kól ve větě	průměrný počet segmentů ve větě	průměrný počet slabik ve větě
6A	1,03	1,88	5,08
6B	1,21	2,26	6,70
18A	1,66	3,66	10,78
18B	1,09	2,02	6,51
celý vzorek	1,25	2,46	7,27

Tabulka č. 4: Průměrná délka vět v jednotlivých lekcích a v celém vzorku

Tabulku je třeba chápat následujícím způsobem: např. v lekci 18B je průměrný počet kól ve větě 1,09, průměrný počet segmentů je 2,02 a průměrný počet slabik 6,51.

Z tabulky si lze všimnout, že v lekci 18A se vyskytují nadprůměrné hodnoty u všech rytmických celků, jedna věta obsahuje v průměru 1,66 kóla, 3,66 segmentu a 10,78 slabik. Naopak nejnižší jsou hodnoty lekce 6A, v níž má jedna věta průměrně 1,03 kóla, 1,88 segmentu a 5,08 slabik. Nejvíce odpovídají průměru hodnoty lekce 6B, v tomto případě obsahuje jedna věta v průměru 1,21 kóla, 2,26 segmentů a 6,70 slabik.

V mém vzorku o 192 větách obsahuje 1 věta průměrně:

- 1 kolón (přesně 1,25 kóla), následují věty tvořené 2 kóly, několik vět obsahuje 3 kóla a pouhé 2 věty obsahují 4 kóla. Příklad věty obsahující 4 kóla:
tīngshuō, zai-sīren-na⁴li, yong-měiyuan huàn-kelǎng,
páijià shāowei-**gāo**-yi-dianr³. (18A-25)
- 2 segmenty (přesně 2,46 segmentu), z čehož vyplývá, že většina vět je tvořena 2 segmenty, následují věty obsahující 1 a 3 segmenty, vzorek obsahuje věty s maximálně 7 a minimálně s 1 segmentem. Věta obsahující 7 segmentů:
wo-jīntiān shìqing tèbie-duō, ni-shùnbian bāng-wo
huàn-qian₂ kěyi-ma? (18A-27)

- 7 slabik (přesně 7,27 slabik), minimálně obsahuje 1 slabiku (tady se ovšem jedná o výňatek ze cvičení kuozhan⁷) a maximálně obsahuje můj vzorek věty o 23 slabikách. Příklad věty obsahující 23 slabik:

shì-d, búguò, lao³shi-shuō wo-bu²-tai-xǐhuan dao-sīren-na⁴li qu-huàn, pa⁴-bu-ānquan. (18A-32)

4.2.3 Analýza kól

4.2.3.1 Průměrná délka kóla

Kól⁸ je v mém vzorku 230 a jeden kolón obsahuje průměrně:

- 2 segmenty (přesně 1,93 segmentu), z čehož většina kól obsahuje 1 nebo 2 segmenty, následují pak kóla se 3 a 4 segmenty, jeden kolón má 5 segmentů.

Příklad kóla s pěti segmenty:

jīntian-d duìhuanlǜ shì-yì-bǐ sānshíyī-dianr³ èrlíng. (18B-40-1)

- 6 slabik (přesně 5,7 slabiky), v mé analýze se objevují kóla obsahující minimálně 1 slabiku a maximálně 15 slabik.

Hodnoty kratších rytmických celků než jsou kóla, jsem zapsala do tabulky a porovnála je s průměrným počtem segmentů a slabik v celém vzorku.

číslo lekce	průměrný počet segmentů v kólech	průměrný počet slabik v kólech
6A	1,82	4,92
6B	1,87	5,54
18A	2,23	6,63
18B	1,83	5,96
celý vzorek	1,94	5,76

Tabulka č. 5: Průměrná délka kól v jednotlivých lekcích a v celém vzorku

Tabulku je třeba chápat následujícím způsobem, např.: v lekci 6B je průměrný počet segmentů v kólech 1,87 a průměrný počet slabik v kólech 5,54.

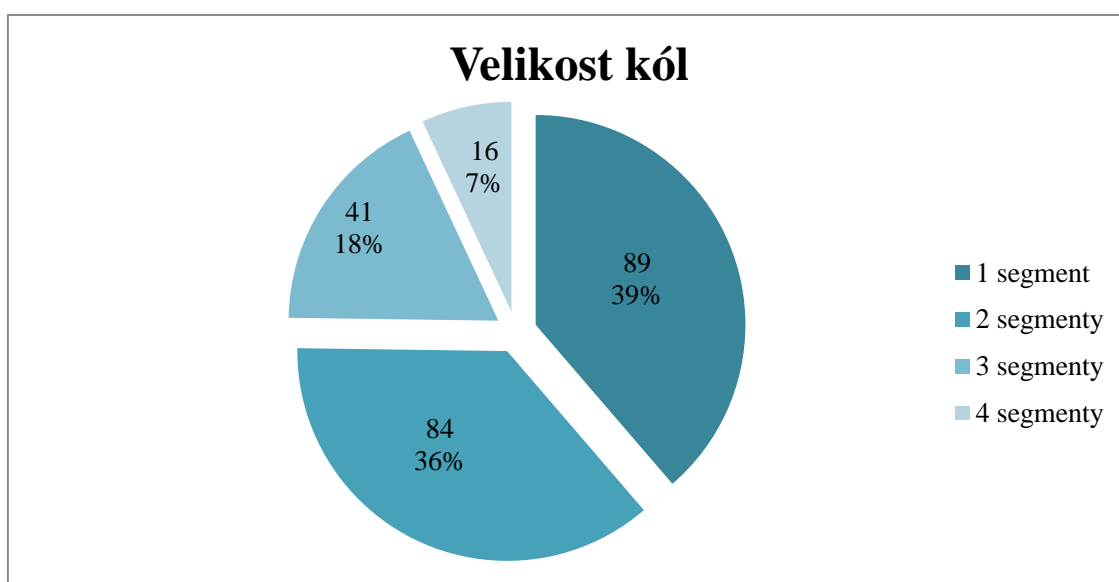
⁷ Tzv. kompoziční cvičení, v němž se procvičuje výslovnost nejprve jednoho slova, ke kterému se postupně přidávají slova další, až se vysloví celá věta. Zpravidla se začíná nejkomplicovanějším slovem ve větě, postupuje se od konce věty až na její začátek.

⁸ Kóla jsou podrobněji vysvětlena v kapitole 2.2.

Jeden kolón v mém vzorku má průměrně 1,94 segmentu a 5,76 slabik. Nejnižší hodnoty se vyskytují v lekci 6A, kde jeden kolón má v průměru 1,82 segmentu a 4,92 slabik. Hodnoty lekce 18A se nejvíce vymykají průměru, kolón je dlouhý přibližně 2,23 segmentu a 6,63 slabiky.

4.2.3.2 Velikost kól

Kromě průměrné délky mě u kól zajímala také četnost segmentů. Z grafu je patrné, že v analyzovaném korpusu mírně převládají kóla s jedním segmentem, tj. 39%. Jednosegmentálních kól je jen o 5 více, než kól se dvěma segmenty, kterých je 36%. Kóla s jedním a dvěma segmenty pokrývají tři čtvrtiny zkoumaného materiálu. Nejmenší výskyt mají kóla se 4 segmenty, tj. 7%.

Graf č. 1: Velikost kól

4.2.4 Analýza segmentů

číslo lekce	průměrný počet slabik v segmentech
6A	2,70
6B	2,96
18A	2,95
18B	3,22
celý vzorek	2,96

Tabulka č. 6: Průměrná délka slabik v jednotlivých lekcích a v celém vzorku

Tabulce je třeba rozumět následujícím způsobem: například v lekci 18B je průměrný počet slabik v segmentu 3,22.

Průměrná délka jednoho segmentu⁹ je 2,94 slabiky, z čehož vyplývá, že ve vzorku se vyskytují převážně tříslabičné a dvojslabičné segmenty. Minimální délka segmentu je 1 slabika, maximální 6 slabik. Příklad segmentu se šesti slabikami: sīluofakèyǔ-ma (6A-21-1-3).

Z tabulky lze vyvodit, že čím vyšší je hodnota průměrné délky segmentu co do počtu slabik, tím více se text komplikuje.

Segmentům se ve své analýze budu věnovat o něco podrobněji, a protože budou předmětem mé další analýzy, setřídím je také na základě počtu slabik.

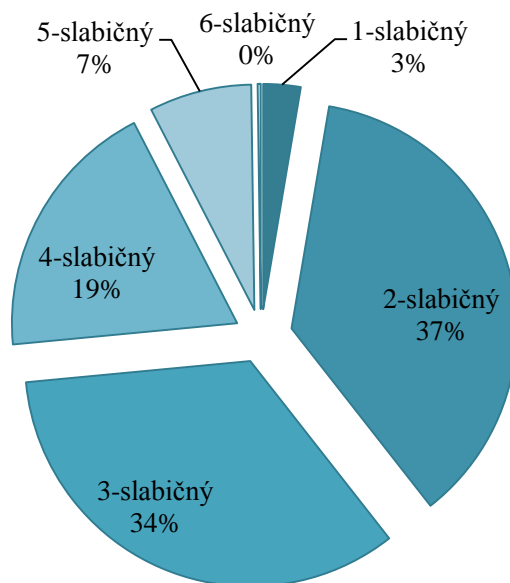
V mém vzorku se vyskytuje:

- 12 jednoslabičných segmentů
- 165 dvojslabičných segmentů
- 153 tříslabičných segmentů
- 85 čtyřslabičných segmentů
- 33 pětislabičných segmentů
- 1 šestislabičný segment

Hodnoty výskytu segmentů v mém vzorku jsem vyjádřila pomocí následujícího grafu v procentech:

⁹ Segmentům se podrobněji věnuji v kapitole 2.2.

Procentuální zastoupení segmentů podle počtu slabik

Graf č. 2: Procentuální zastoupení segmentů podle počtu slabik

Z grafu je patrná převaha dvojslabičných a tříslabičných segmentů, které spolu s čtyřslabičnými segmenty tvoří 90% analyzovaného materiálu. Nejmenší výskyt zaujímají šestislabičné segmenty (v analyzovaném vzorku se vyskytuje pouze jeden) a jednoslabičné segmenty, které pokrývají pouhá 3% vzorku.

4.2.5 Shrnutí analýzy lineárního členění textu

Z analýzy vyplývá, že průměrná délka segmentu v mém vzorku je 2,96 slabiky. Jeden kolón obsahuje průměrně 1,96 segmentu a zároveň 5,76 slabik. Jedna věta je složena průměrně 1,25 kólem, 2,46 segmenty a 7,27 slabikami. Došla jsem k závěru, že průměrná délka jednotlivých rytmických celků, tj. kól a segmentů, se nijak výrazně neliší. Malé odchylky v naměřených hodnotách jsou patrně způsobeny rozdílnou délkou a především obtížností jednotlivých lekcí, protože dialogy lekce 6A a 6B jsou na nižší gramatické a lexikální úrovni, zatímco lekce 18A a 18B pojednávají o složitějších situacích, tudíž se zde objevují komplikovanější gramatické obraty a slova.

4.3 Rytmické členění textu

V následující části nejprve rozdělují segmenty podle počtu arzí a slabik na jednoslabičné, dvojslabičné, tříslabičné atd. Dále počítám arze v jednotlivých segmentech a vyhodnocuji jejich výskyt v rámci analyzovaného vzorku. Poté určuji, jaký typ rytmičského sledu se v segmentech vyskytuje, zda se jedná o sled ascendentní (vzestupný), descendentní (sestupný), akronymický nebo o kombinaci některého z nich. Uvádím zde nejčastěji vyskytující se typy sledů, počítám je a procentuelně vyhodnocuji. Součástí analýzy je také vymezení polohy iktu v rámci segmentů a kól. Princip rytmičského členění textu je podrobněji popsán v kapitole 2.6.

4.3.1 Počet arzí v segmentech

typ segmentu	počet arzí	absolutní četnost	relativní četnost
jednoslabičný	1	12	2,69%
dvojslabičný	1	165	37%
tříslabičný	1	79	17,71%
	2	74	16,59%
čtyřslabičný	1	14	3,14%
	2	71	15,92%
pěťslabičný	1	1	0,22%
	2	28	6,28%
	3	4	0,90%
šestslabičný	2	1	0,22%

Tabulka č. 7: Počet arzí v segmentech

Tabulku je třeba chápat takto: například čtyřslabičných segmentů se 2 arzemi je 71, což činí 15,92% z analyzovaného korpusu.

V mém vzorku se vyskytují segmenty s jednou, dvěma nebo třemi arzemi. Jednoiktové segmenty pokrývají více jak polovinu korpusu (60,76%), dalších 38,34% tvoří dvouiktové segmenty. Z celkového počtu 1312 slabik v mém vzorku je 631 arzemi, tj. 48%. Z tabulky je zřejmé, že dvojslabičné segmenty s jednou arzí mají se svými 37% dominantní zastoupení v korpusu. Početné zastoupení je patrné také u tříslabičných segmentů s jednou a dvěma arzemi a čtyřslabičných segmentů se dvěma arzemi, tyto segmenty tvoří společně 87,22% analyzovaného korpusu.

4.3.2 Rytmus v segmentech

4.3.2.1 Jednoslabičné segmenty

Jednoslabičných segmentů se v mém vzorku vyskytuje 12, tj. 2,69% analyzovaného korpusu. Jednoslabičné segmenty obsahují pouze jeden iktus.

Příklady jednoslabičných segmentů:

duì (6B-26-1-1)

duō (18A-6-1-4)

tián (18B-6-1-1)

nǎr (6A-1-1-1)

4.3.2.2 Dvojslabičné segmenty

Dvojslabičných segmentů je v analyzovaném korpusu 165 a pokrývají celkem 37% vzorku. Tyto segmenty mají pouze jednu arzi a jsou schopny tvořit ascendentní¹⁰ nebo descendentní rytmus.

Příklady dvojslabičných segmentů:

1. ascendentní

bāmù (6B-1-1-1)

gei-nín (18B-38-2-1)

hen-hǎo (6B-28-1-1)

fàndiàn (6A-17-1-2)

2. descendentní

bāng-wo (18A-7-1-2)

hai²shi (6B-16-1-3)

hǎo-ba (6B-23-1-1)

nin²-shi (6B-40-2-1)

¹⁰ Profesor Švarný ve svém rytmickém členění textu pokládá dvojslabičný segment typu fàndiàn (obě slabiky jsou plně tónické) za akronymický (Švarný 1998: 26-27), já jsem se však rozhodla ve své práci tyto segmenty považovat za ascendentní.

4.3.2.3 Tříslabičné segmenty

Tříslabičných segmentů je v mém vzorku 153, tj. 34% korpusu. Tříslabičné sledy jsou na rozdíl od jednoslabičných a dvojslabičných segmentů složitější, protože jsou schopny na sebe vázat předklonky a příklonky. Obsahují jednu nebo dvě arze.

Příklady tříslabičných segmentů:

1. jednoiktový

a) ascendentní jako celek (9)

wo-jīntiān	(18A-6-1-1)
shì-kèláng	(18B-14-1-2)
qu-yínháng	(18A-22-2-2)

b) ascendentní s příklonkou (25)

tiáncuò-le	(18B-21-1-2)
nín-dài-d	(18B-11-1-1)
na-hǎo-ba	(18A-29-1-1)

c) descendentní jako celek (3)

néng-bu-neng	3x ¹¹ (18B-23-1-1)
--------------	-------------------------------

d) descendentní s předklonkou (26)

shì-duōshao	(18B-16-1-2)
wo- jiù -shì	(6B-31-2-1)
yong-měiyuan	(18A-25-3-1)

e) descendentní s příklonkou (16)

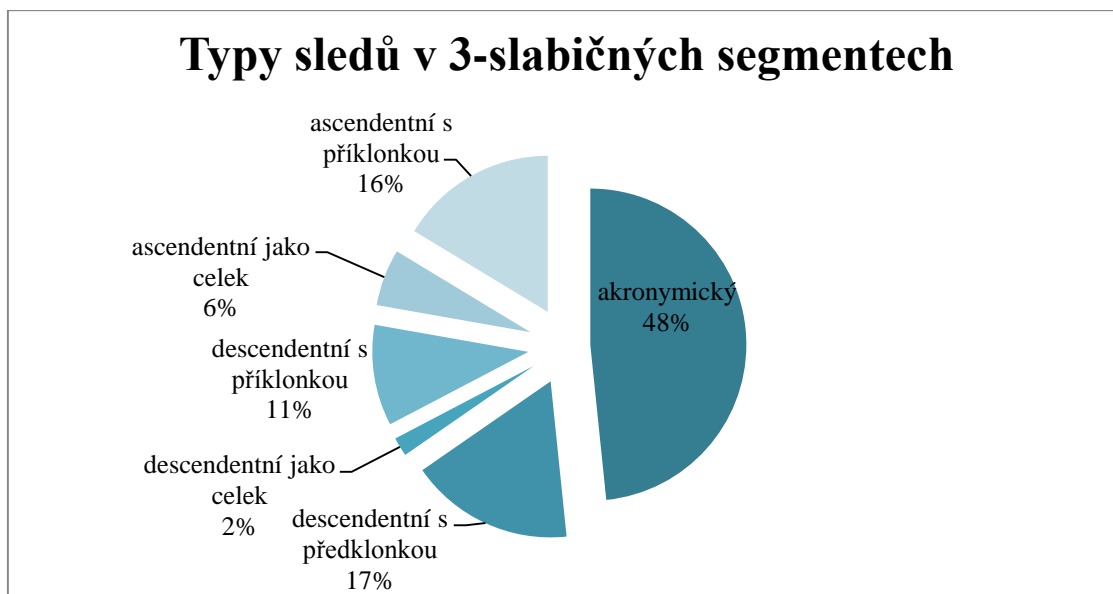
huāwan ₂ le	(18A-21-1-2)
jīntian-d	(18B-40-1-1)
kěyi-ma	(18A-7-1-4)
tài -qiao ₃ -le	(18A-24-1-1)

2. dvouiktový

a) akronymický (74)

wo ³ -d-qián	(18A-30-1-1)
xiǎomaibù	(6A-19-1-2)
zen ³ me-yàng	10x (6B-54-1-3)

¹¹ Tento segment se v mém vzorku vyskytuje celkem třikrát.

Graf č. 3: Typy rytmických sledů v 3-slabičných segmentech

Z grafu je patrné, že dvouiktový akronymický sled je se svými 48% nejčastějším typem v tříslabičných segmentech. Dalším, méně frekventovaným typem je jednoiktový descendentní sled s předklonkou, který zaujímá 17% a jednoiktový ascendentní sled s příklonkou (16%). Z grafu je také možné vyčíst, že sledy s descendentním rytmem zaujímají 30% z celkového množství tříslabičných segmentů a sledy s ascendentním rytmem 22%, z čehož vyplývá, že descendentní sledy jsou v této skupině v pořadí druhým nejčastějším typem rytmu.

4.3.2.4 Čtyřslabičné segmenty

Čtyřslabičných segmentů je v mém vzorku 85, tj. 19% korpusu a mohou obsahovat jednu nebo dvě arze. V této části analýzy se objevují nové typy sledů, které vznikají např. kombinací dvou descendentních sledů nebo kombinací akronymického sledu ve spojení s předklonkou, resp. příklonkou.

Příklady čtyřslabičných segmentů:

1. jednoiktový

a) descendentní sled jako celek (4)

rìbenren-ba 4x (6B-24-1-2)

b) descendentní sled s předklonkou (3)

wo-dài-d-shi 2x (18B-12-1-1)

ni-**wèi**-shenme (6A-41-1-1)

c) kombinace ascendentního a descendentního sledu (8)

ai-hē-lùcha² (6B-18-1-4)

nin-huàn-duōshao 3x (18B-24-1-1)

yiqǐ-qu⁴-ba 3x (18A-11-1-2)

2. dvouiktový

a) akronymický sled jako celek (23)

hai²shi-ai-hē (6B-14-1-3)

jiàoshi-zai-nǎr 4x (6A-32-1-1)

jiéyu-hen-nán 2x (6A-46-1-2)

sīluofákè (6A-13-1-2)

wo³men-yìqǐ 6x (6B-9-1-1)

b) akronymický sled s předklonkou (32)

shi-rénminbì (18B-15-1-2)

wo-ai²-he-chá (6B-13-1-1)

wo-**yě**-zheng-xiǎng (18A-9-1-1)

ai-hē-kafēi 4x (6B-22-1-3)

qu-kāfeiguǎnr 7x (6B-8-1-2)

c) akronymický sled s příklonkou (1)

sānshiyī-dianr₃ (18B-40-1-3)

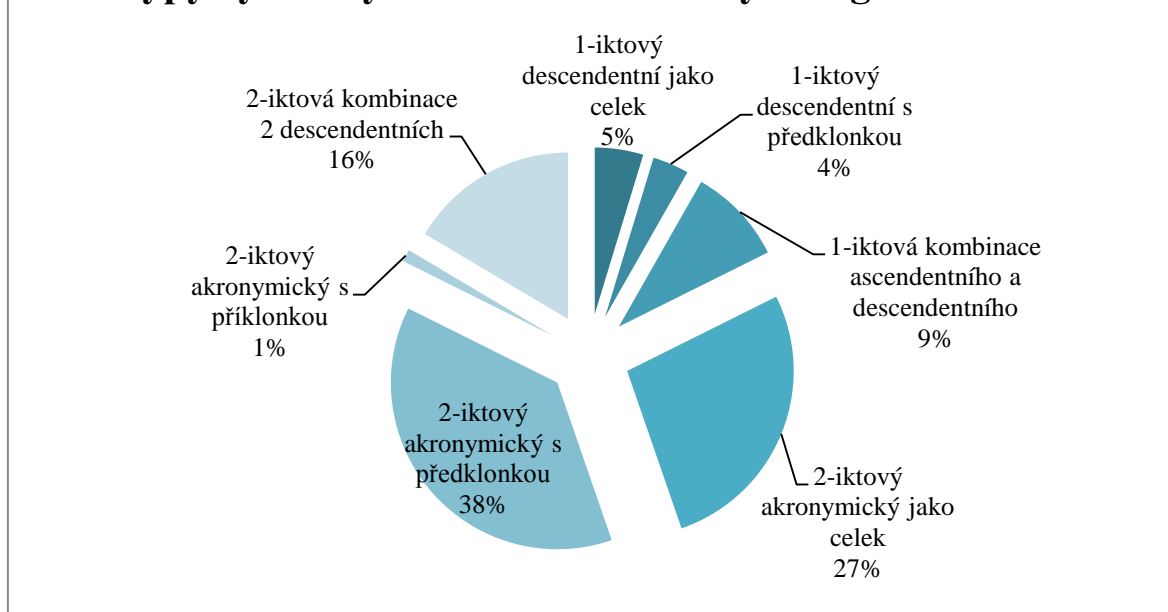
d) kombinace dvou descendentních sledů (14)

bú-tai-xǐhuan (6A-27-1-1)

pa⁴-bu-ānquan 2x (18A-16-3-1)

wo³men-hai²shi 3x (18A-11-1-1)

Typy rytmických sledů v 4-slabičných segmentech

Graf č. 4: Typy rytmických sledů v 4-slabičných segmentech

Z grafu vyplývá, že dvouiktový akronymický sled s předklonkou je se svými 38% nejčastěji vyskytujícím se typem ve čtyřslabičných segmentech. Následuje dvouiktový akronymický sled jako celek, který zaujímá 28% a jednoiktová kombinace ascendentního a descendentního sledu s 16%. Je zřejmé, že sledy s akronymickým rytmem pokrývají největší část čtyřslabičných segmentů, tj. 65%, zbylých 35% tvoří sledy s descendentním rytmem a kombinace ascendentního a descendentního rytmu. Z grafu je také možné vyčíst, že naprosto dominantní jsou segmenty se dvěma ikty, které v čtyřslabičných segmentech pokrývají 82%.

4.3.2.5 Pětislabičné segmenty

Pětislabičných segmentů je celkem 33, tj. 7% z analyzovaného vzorku, což je relativně malé množství případů. Mohou obsahovat jednu, dvě nebo tři arze. Co se struktury sledů týče, dochází ke složitějším kombinacím dvou sledů, které na sebe mohou pojit liché slabiky, či k akronymickým sledům se třemi arzemi.

Příklady pětislabičných segmentů:

1. jednoiktový

a) kombinace ascendentního a descendentního sledu s příklonkou (1)

bāmù-xiǎo₂jiē-ma (6B-5-1-2)

2. dvouiktový

a) kombinace 2 descendentních sledů s předklonkou (14)

shì-shénme-wai⁴bi 4x (18B-19-1-2)

shì-**shén**me-wàibi (18B-11-1-2)

wo-**bú**-tai-xǐhuan 2x (18A-12-1-2)

zai-sīren-na⁴li 3x (18A-13-1-2)

dao-sīren-na⁴li 3x (18A-12-1-3)

b) kombinace 2 descendentních sledů s příklonkou (4)

bāmu-xiǎo₂jiē-ma 4x (6B-40-2-2)

c) akronymický sled jako celek (7)

jīntian-d-páijià 4x (18B-16-1-1)

měiyuan-d-páijià (18A-10-1-2)

měiyuan-d-páijià 2x (18A-17-1-2)

d) akronymický sled s příklonkou (3)

ālabóyǔ-ma (6A-23-1-3)

wo³men-yìqǐ-qu (6B-11-1-1)

xībanyáyǔ-ma (6A-24-1-3)

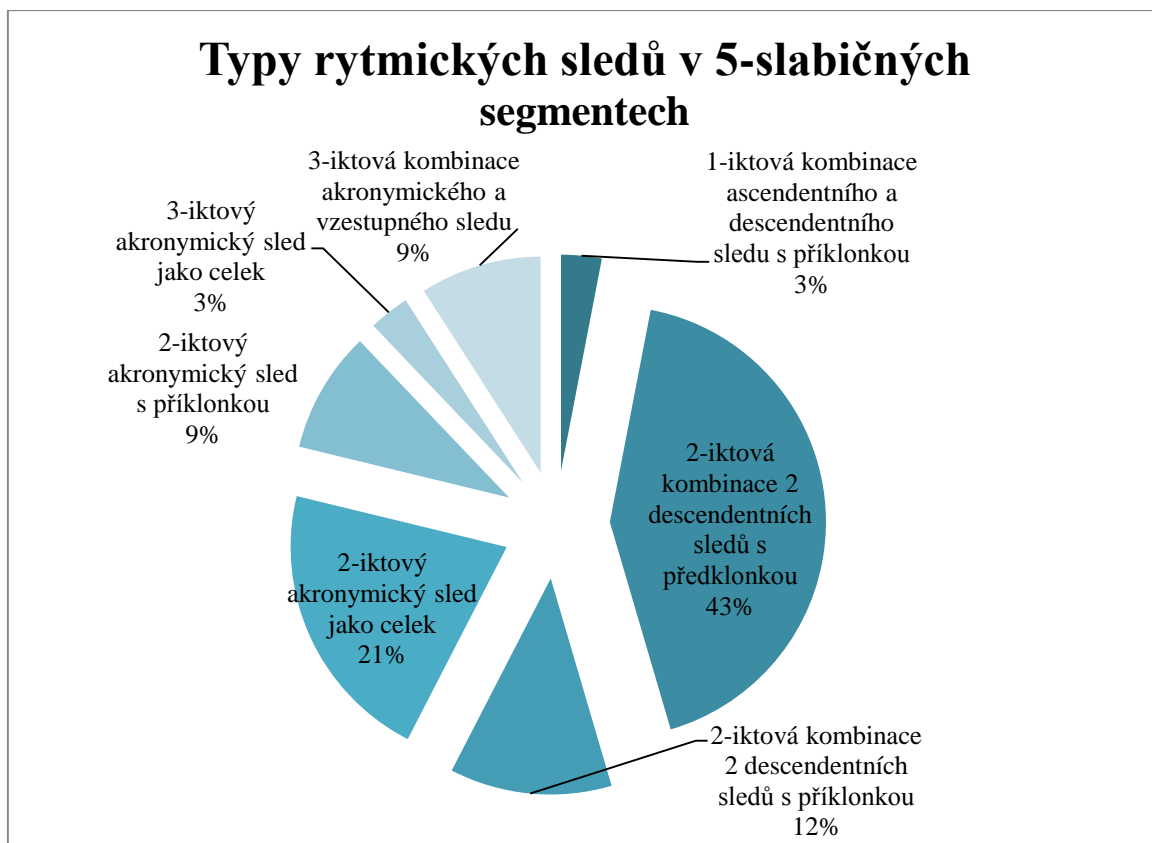
3. tříiktový

a) akronymický sled jako celek (1)

wo³-yao-huàn-dianr-qián (18B-4-1-1)

b) kombinace akronymického a vzestupného sledu (3)

shāowei-**gāo**-yi-dianr³ 3x (18A-13-1-4)

Graf č. 5: Typy rytmických sledů v 5-slabičných segmentech

Z grafu je patrné, že dvouiktová kombinace 2 descendentních sledů s předklonkou je se svými 43% nejfrekventovanějším typem v pětislabičných segmentech. Dalším početným typem je dvouiktový akronymický sled jako celek, který zaujímá 21%. Více než polovina pětislabičných segmentů jsou sledy s descendentním rytmem (55%). Z analýzy vyplývá, že převažují segmenty se dvěma arzemi, které pokrývají 85% vzorku. Segmenty s jednou a třemi arzemi jsou v mém vzorku ojedinělé.¹²

4.3.2.6 Šestislabičné segmenty

Šestislabičný segment je v mém vzorku pouze jeden, obsahuje pětislabičné slovo a větnou částici.

Příklad šestislabičných segmentů:

a) dvouiktový akronymický sled s příklonkou (1)

sīluofakèyǔ-ma (6A-21-1-3)

¹² Pětislabičný segment s jednou arzí je jeden, segmenty se třemi arzemi jsou celkem čtyři.

4.3.3 Poloha iktu v rámci segmentu

V následujícím oddílu rytmického členění určí polohu iktu v jednotlivých segmentech.

4.3.3.1 Poloha iktu v jednoslabičných segmentech

Jednoslabičné segmenty jsou nositeli iktu.

Příklady:

duì (6B-26-1-1)

qù (6B-7-1-1)

tián (18B-6-1-1)

4.3.3.2 Poloha iktu v dvojslabičných segmentech

Dvojslabičné segmenty mohou být pouze jednoiktové. Nacházejí-li se dvě slabiky stejné prominence vedle sebe, iktovější je vždy druhá slabika (Švarný 2014: 12). Iktus je u sestupného rytmu na první slabice, u vzestupného rytmu na slabice druhé.

Příklady:

1. poloha iktu na první slabice (88)

descendentní rytmus

yīnwei 4x (6A-25-1-1)

xǐhuan 4x (6A-44-1-2)

xuéxi 12x (6A-8-1-2)

xiào³jie (6B-3-1-2)

wò³-qu 13x (6A-11-1-1)

2. poloha iktu na druhé slabice (77)

ascendentní rytmus

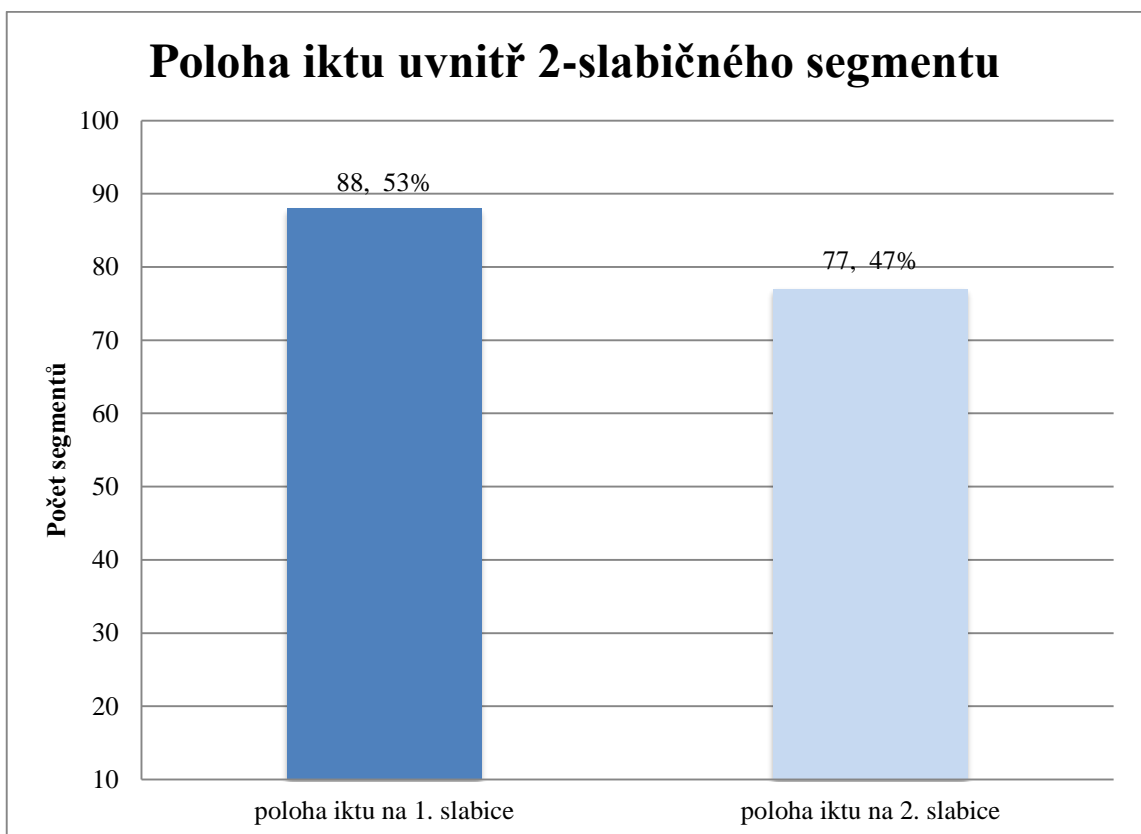
qǐng-wèn 4x (6B-40-1-1)

měiyuán (18B-12-1-2)

jù-shuō 2x (18A-15-1-1)

gei-nín (18B-33-2-1)

hen-hǎo 2x (6B-28-1-1)

Graf č. 6: Poloha iktu uvnitř 2-slabičného segmentu

Rozdíl mezi polohou iktu na první a druhé slabice není nijak výrazný, s 53% mírně převládá poloha na druhé slabice.

4.3.3.3 Poloha iktu v tříslabičných segmentech

Tříslabičné segmenty mohou obsahovat jeden nebo dva iktu. Iktus může být na kterékoliv slabice v závislosti na typu rytmu. U akronymického sledu je iktus vždy na třetí a první slabice, v případě sestupného sledu je iktus na první nebo druhé slabice a u vzestupného sledu je iktus na druhé nebo třetí slabice.¹³

Příklady:

- jednoiktové segmenty

1. poloha iktu na první slabice (19 segmentů)

descendentní rytmus jako celek

néng-bu-neng 3x (18B-23-1-1)

descendentní rytmus s příklonkou

kěyī-ma 3x (18A-7-1-4)

tài-qiao₃-le (18A-24-1-1)

wǒ-bu-tai 2x (6A-56-1-1)

yòu-jiang₄le (18A-18-2-3)

2. poloha iktu na druhé slabice (51 segmentů)

descendentní rytmus s předklonkou

bu-xǐhuan (6A-41-1-2)

ni-shùnbian 3x (18A-7-1-1)

ni-**xǐ**huan 3x (6A-9-1-1)

shi-duōshao 4x (18B-16-1-2)

ascendentní rytmus s příklonkou

jiéyǔ-ma 6x (6A-8-1-3)

jīngdūren 4x (6B-26-2-2)

na-hǎo-ba (18A-29-1-1)

nin-dài-d 5x (18B-11-1-1)

¹³ Poloha iktu u sestupného a vzestupného rytmu se mění v závislosti na připojení liché slabiky; jestli se jedná o sled sestupný jako celek, iktus je vždy na 1. slabice. Pokud jde o sled sestupný s předklonkou, iktus je na 2. slabice.

3. poloha iktu na třetí slabice (9)

ascendentní rytmus jako celek

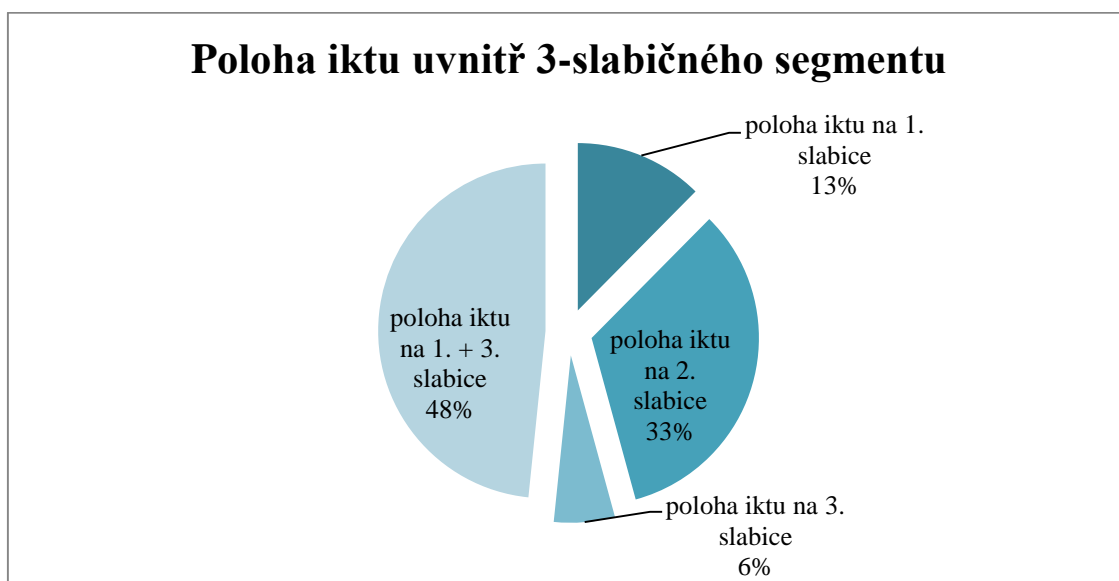
shì-bāmù	2x	(6B-3-1-1)
shì-kèláng		(18B-14-1-2)
shì-yì-bǐ		(18B-40-1-2)
wō-jīntiān	3x	(18A-6-1-1)

- dvouiktové segmenty

1. poloha iktu na první a zároveň třetí slabice (74)

akronymický rytmus

duìhuāndān	8x	(18B-6-1-2)
huàn-kelǎng		(18A-25-3-2)
ka ¹ feiguǎnr		(6B-7-1-2)
ni ³ -ai-hē	4x	(6B-14-1-1)

Graf č. 7: Poloha iktu uvnitř 3-slabičného segmentu

Z grafu je patrné, že v tříslabičných segmentech je nejfrekventovanější poloha iktu na poslední a zároveň první slabice (48%), druhým nejčastějším jevem je iktus na druhé slabice, jenž pokrývá třetinu sledovaných případů. Nejméně častá je pozice iktu na třetí slabice (6%), druhý nejméně častý výskyt zaujímají segmenty s iktem první slabice, tvoří 13% případů.

4.3.3.4 Poloha iktu v čtyřslabičných segmentech

Čtyřslabičné segmenty mohou obsahovat jeden nebo dva iktu.

Příklady:

- jednoiktové segmenty

1. poloha iktu na první slabice (4)

descendentní rytmus jako celek

rìbenren-ba 4x (6B-24-1-2)

2. poloha iktu na druhé slabice (7)

descendentní rytmus s předklonkou

wo-dài-d-shi 2x (18B-12-1-1)

ni-wèi-shenme (6A-41-1-1)

kombinace ascendentního a descendentního rytmu

yiqǐ-qu₄-ba 3x (18A-11-1-2)

nin-huàn-duōshao 3x (18B-42-1-1)

bāmù-xiao₂jie (6B-2-1-1)

3. poloha iktu na třetí slabice (6)

kombinace ascendentního a descendentního rytmu

ai-hē-lùcha₂ (6B-18-1-4)

- dvouiktové segmenty

4. poloha iktu na první a čtvrté slabice (23)

akronymický rytmus jako celek

hai²shi-ai-hē (6B-14-1-3)

jiàoshi-zai-nǎr 4x (6A-32-1-1)

jiéyu-hen-nán (6A-42-1-2)

sīluofákè (6A-13-1-2)

wo³men-yìqǐ 6x (6B-9-1-1)

5. poloha iktu na první a třetí slabice (15)

kombinace 2 descendentních sledů

bú-tai-xīhuan	2x	(6A-27-1-1)
pa ⁴ -bu-ānquan	2x	(18A-16-3-1)
wo ³ men-hai ² shi	3x	(18A-11-1-1)
wo ³ -shi-rìben	4x	(6B-39-2-1)
zhei ⁴ -zhang-dānz	3x	(18B-21-1-1)

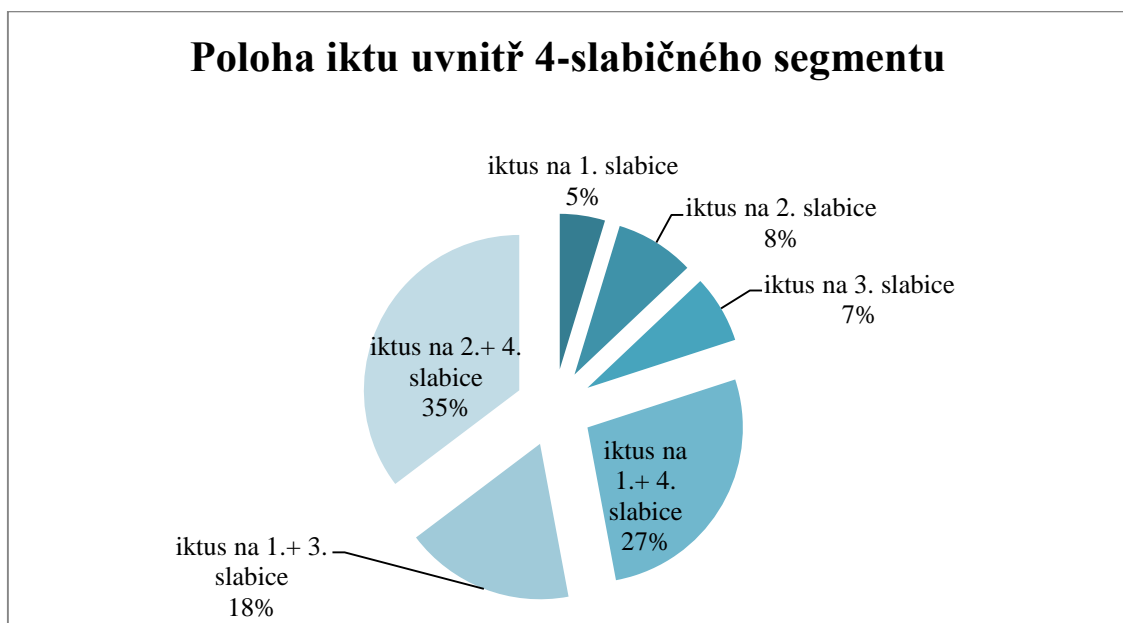
akronymický rytmus s příklonkou

sānshiyī-dianr ₃	(18B-40-1-3)
-----------------------------	--------------

6. Poloha iktu na druhé a čtvrté slabice (30)

akronymický rytmus s předklonkou

ai-hē-kafēi	4x	(6B-22-1-3)
ai-hē-píjiǔ	(6B-16-1-4)	
ni-ài-he-chá	5x	(6B-12-1-1)
qu-kāfeiguǎnr	7x	(6B-8-1-2)
shi-rénminbì	(18B-15-1-2)	

Graf č. 8: Poloha iktu uvnitř 4-slabičného segmentu

Z grafu vyplývá, že v čtyřslabičných segmentech se iktus nejčastěji vyskytuje na druhé a zároveň čtvrté slabice (35%), následuje poloha iktu na první a čtvrté slabice, která zaujímá 27% a pozice iktu na první a třetí slabice s 18%. Z grafu je patrné, že iktus se v čtyřslabičných segmentech objevuje převážně na dvou slabikách a tyto

případy pokrývají 80% vzorku. Nejfrekventovanější je iktus v pozici na druhé a čtvrté slabice, zatímco nejméně obvyklá je poloha iktu na první (5%), druhé (8%) a třetí slabice (7%), které se vyskytují v pětině případů.

4.3.3.5 Poloha iktu v pětislabičných segmentech

Pětislabičné segmenty mohou obsahovat jeden, dva nebo tři iktu.

Příklady:

- jednoiktové segmenty

1. poloha iktu na druhé slabice (1)

kombinace ascendentního a descendentního rytmu s příklonkou

bāmù-xiao₃jie-ma (6B-5-1-2)

- dvouiktové segmenty

2. poloha iktu na první a třetí slabice (4)

kombinace 2 descendentních rytmů s příklonkou

bāmu-xiǎo₃jie-ma 4x (6B-40-2-2)

3. poloha iktu na první a čtvrté slabice (3)

akronymický rytmus s příklonkou

ālabóyǔ-ma (6A-23-1-3)

wo³men-yìqǐ-qu (6B-11-1-1)

xībanyáyǔ-ma (6A-24-1-3)

4. poloha iktu na první a páté slabice (7)

akronymický rytmus jako celek

jīntian-d-pái₃jià 4x (18B-16-1-1)

měiyuan-d-pái₃**jià** 2x (18A-17-1-2)

měiyuan-d-pái₃jià (18A-10-1-2)

5. poloha rytmu na druhé a čtvrté slabice (14)

kombinace 2 descendentních rytmů s předklonkou

dao-sīren-na⁴li 3x (18A-12-1-3)

shi-shénme-wai⁴bi 4x (18B-19-1-2)

wo-**bú**-tai-xǐhuan 2x (18A-12-1-2)

wo-bu²-tai-xǐhuan (18A-32-3-2)

zai-sīren-na⁴li 3x (18A-13-1-2)

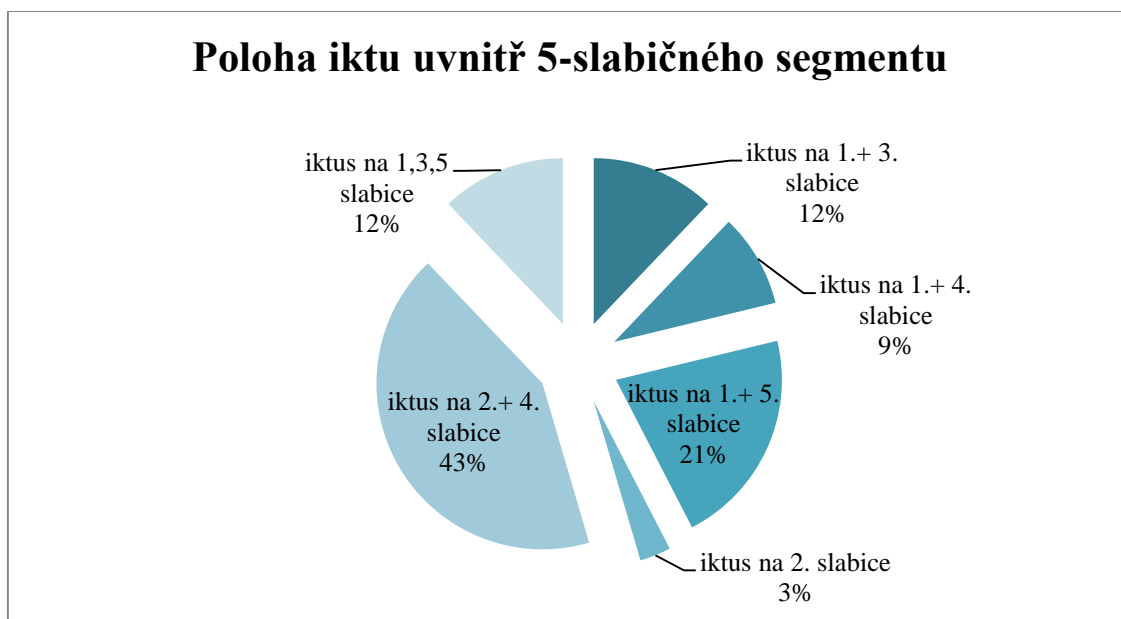
- tříiktové segmenty

6. poloha rytmu na první, třetí a páté slabice (4)

akronymický rytmus jako celek

shāowei-**gāo**-yī-dianr³ 3x (18A-13-1-4)

wo³-yao-huàn-dianr-qián (18B-4-1-1)

Graf č. 9: Poloha iktu uvnitř 5-slabičného segmentu

Z grafu je patrné, že převládají segmenty s iktem na druhé a čtvrté slabice, pokrývají celkem 43% pětislabičných segmentů. Častý výskyt prokazují také segmenty s iktem na první a páté slabice, tj. 21%. Nejčastěji se iktus vyskytuje na druhé a čtvrté slabice, naopak nejméně častá je pozice iktu na druhé slabice, která zaujímá pouhých 3% sledovaných segmentů. Pětislabičných segmentů se v mém vzorku však vyskytuje malé množství a naměřené hodnoty mohou být zavádějící.

4.3.3.6 Poloha iktu v šestislabičných segmentech

V mém vzorku se vyskytuje pouze jeden segment se šesti slabikami, jedná se o akronymický rytmus s příklonkou, který má iktus na první a páté slabice. Z takto malého vzorku není možné vysledovat žádné relevantní tendence.

Příklad:

sīluofakèyǔ-ma (6A-21-1-3)

4.3.4 Pozice rytmického sledu v rámci kóla

V následující části zkoumám po vzoru analýzy prof. Švarného (Švarný 1998: 33-34) tendence rytmických sledů uvnitř kól, přesněji řečeno zabývám poměrem zastoupení jednotlivých sledů na začátku (nebo uprostřed), respektive na jejich konci. Za pozici na konci kóla po vzoru OŠ považuji kóla jednosegmentální (Švarný 1998: 33). Jednoslabičné segmenty zahrnuji do analýzy vůbec, protože samy o sobě nevykazují žádný rytmus.¹⁴

V první řadě jsem se pokusila o vymezení nejproduktivnějších vzorců vnitřní struktury kól. Do této části analýzy zahrnuji pouze dvou- a vícesegmentální kóla. Poté vyhodnocuji typ sledu uvnitř jednosegmentálních kól, u nichž by bylo zbytečné z důvodu výskytu jediného rytmu uvádět jejich vzorec. Dále provádím analýzu jednoiktových a dvouiktových segmentů, abych zjistila nejčastější tendence podoby rytmických sledů uvnitř kól. Další analýzou je vyhodnocení pozic všech rytmických sledů v kólech, abych tak porovнала četnost všech sledů analyzovaného korpusu.

4.3.4.1 Nejproduktivnější kombinační vzorce

V této části mezi sebou porovnávám struktury dvou- a vícesegmentálních kól, kterých je v analyzovaném korpusu celkem 141, tj. 61%. Ve výčtu uvádím pouze vzorce segmentů, které se v mém vzorku vyskytovaly minimálně třikrát a vytvořila jsem tak seznam třinácti kombinačních vzorců. Kombinace řadím sestupně od největšího výskytu po nejmenší.

Z následujících možných kombinačních vzorců vnitřní struktury segmentů vyplývá, že nejfrekventovanější je kombinace descendentního a ascendentního segmentu, která se ve vzorku objevuje celkem 22x. Kombinace dvou descendentních segmentů má druhý nejčastější výskyt, vyskytuje se v korpusu 15x.

¹⁴ V analyzovaném korpusu se jich nachází celkem 9.

1. kombinace descendentního a ascendentního segmentu 22x

Například:

- wo³-qu jiàoshì. (6A-28-1)
- wo³-qu bōlán. (6A-18-1)
- wo³-qu fàndiàn. (6A-17-1)
- wo-dài-d-shi měiyuán. (18B-12-1)

2. kombinace 2 descendentních segmentů 15x

Například:

- wǒ-bu-tai xǐhuan. (6A-44-1)
- nǐ-shi rìbenren-ba. (6B-24-1)
- nín²-shi bāmu-xiáojie-ma? (6B-29-2)

3. kombinace 2 descendentních a ascendentního segmentu 11x

Například:

- néng-bu-neng zai-**gěi**-wo yi-zhang¹. (18B-23-1) 2x
- ni-xǐhuan xuéxi jiéyǔ-ma? (6A-58-1)
- ni-**xǐ**huan xuéxi jiéyǔ-ma? (6A-50-1)
- yīnwei **jiéyǔ** hen-nán. (6A-25-1)

4. kombinace akronymického a descendentního segmentu 11x

Například:

- wo³-ai-hē huācha₂. (6B-19-1)
- wo³-ai-hē lǜcha₂. (6B-21-1)
- zuìjin-měiyuán **yòu**-jiāngle. (18A-8-2)
- wo³-d-qián huāwanle (18A-14-1)

5. kombinace descendentního a akronymického segmentu 11x

Například:

- wo³-qu xībanyá. (6A-15-1)
- wo³-qu sīluofákè. (6A-13-1)
- wo³-qu xiǎomaibù. (6A-19-1)
- xiànzai ni³-qu-nǎr? (6A-26-1)

6. kombinace ascendentního a akronymického segmentu 9x

Například:

- wo-huàn yì⁴bai-měiyuán. (18B-17-1)
- xianzài nǐ³-qu-nǎr 3x (6A-4-1)
- jiàoshì zai-jiàoxuelou². 2x (6A-43-1)
- yìqǐ qu-kāfeiguǎnr (6B-8-1)

7. kombinace 2 akronymických segmentů 7x

Například:

- wo³men-yìqǐ qu-kāfeiguǎnr (6B-9-1)
- wo³-ai-hē pútaojiǔ. (6B-17-1)
- rìben-chá zen³me-yàng? 3x (6B-27-1)
- tián-zhei-zhang¹ duìhuandān (18B-8-1)

8. kombinace 3 akronymických segmentů 6x

Například:

- wo³men-yìqǐ qu-kāfeiguǎnr zen³me-yàng 6x (6B-54-1)

9. kombinace akronymického, descendentního a akronymického segmentu 4x

Například:

- nǐ-ài-he-chá hai²shì ai-hē-kāfēi? 4x (6B-42-1)

10. kombinace 4 descendentních segmentů 3x

Například:

- nǐ-shùnbian bāng-wo huàn-qian kěyǐ-ma? (18A-27-2)
- nǐ-shùnbian bāng-wo huàn-qian₂ kěyǐ-ma? 2x (18A-7-1)

11. kombinace ascendentního a 2 akronymických segmentů 3x

Například:

- zuijìn měiyuan-d-páijià zěnme-yang⁴? (18A-10-1)
- zuijìn měiyuan-d-páijià zěnme-yang⁴? 2x (18A-17-1)

12. kombinace ascendentního a descendentního segmentu 3x

Například:

- shi-bāmù xiao³jie (6B-3-1)
- shi-bāmù xiao³jie-ma (6B-4-1)
- jù-shuō zai-sīren-na⁴li (18A-15-1)

4.3.4.2 Sledy uvnitř jednosegmentálních kól

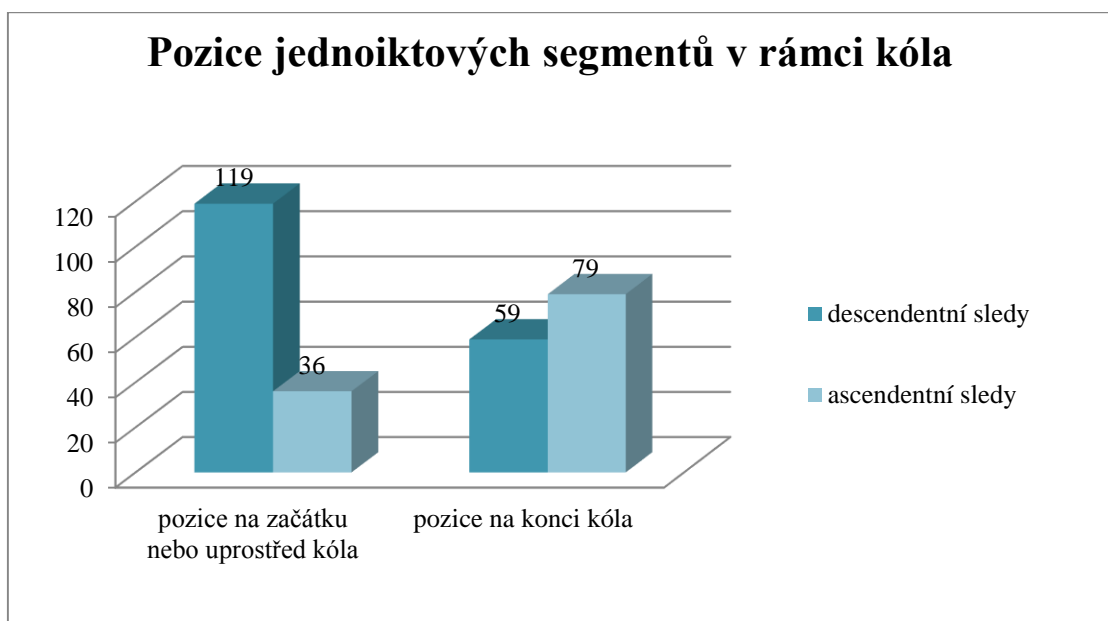
typ sledu	absolutní četnost	relativní četnost
akronymický sled	27	30,33%
descendentní sled	15	16,85%
ascendentní sled	38	42,7%

Tabulka č. 8: Sledy uvnitř jednosegmentálních kól

Tabulce je třeba rozumět následujícím způsobem: např. jednosegmentálních kól s descendentním sledem je v mém vzorku celkem 15, tj. 16,85% z celkového počtu jednosegmentálních kól.

Jednosegmentálních kól je v analyzovaném korpusu 89, jen 80 z nich však vykazuje vlastní rytmus, tj. přibližně 90% případů. Z tabulky č. 7 je patrné, že nejfrekventovanější jsou jednosegmentální kóla s ascendentním sledem, druhý nejčastější výskyt zaujímají segmenty s akronymickým sledem.

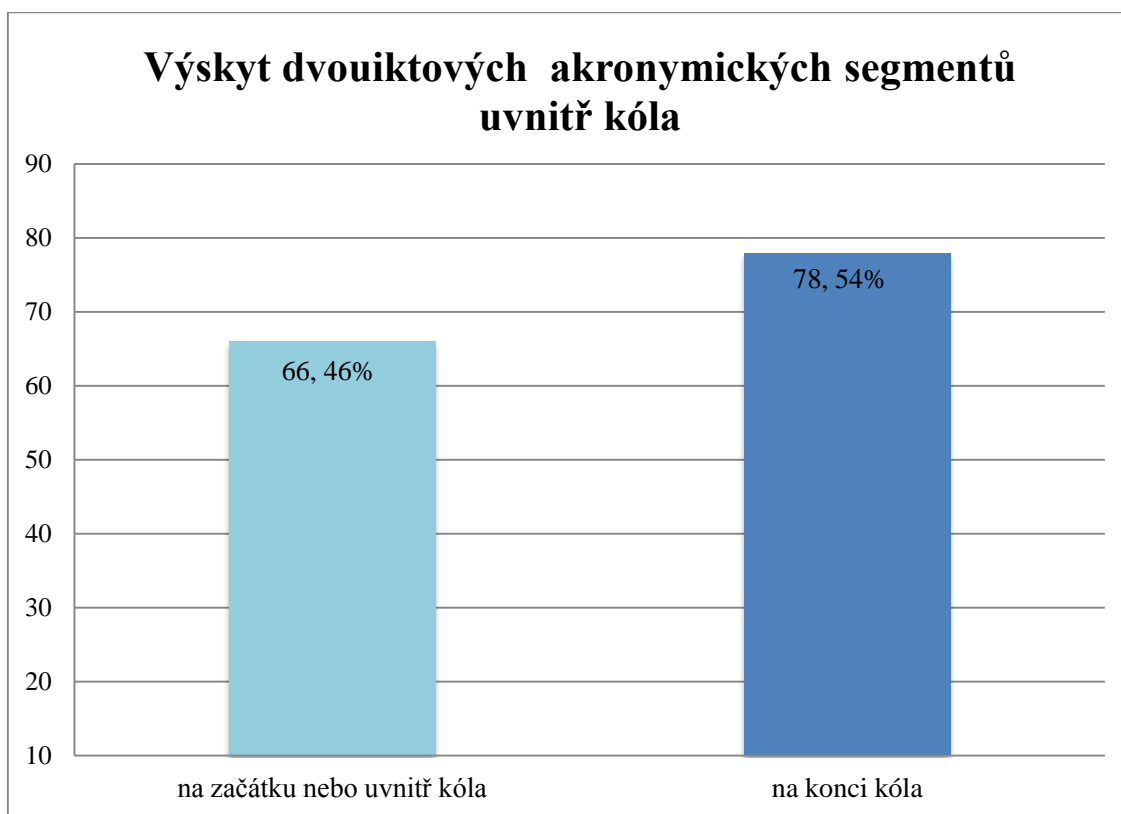
4.3.4.3 Vyhodnocení jednoiktových segmentů

Graf č. 10: Pozice jednoiktových segmentů v rámci kóla

V analyzovaném vzorku je celkem 293 jednoiktových segmentů, které obsahují dvě až šest slabik. Z toho je 178 descendentních segmentů a 115 ascendentních segmentů. Z descendentních segmentů je celkem 119 s výskytem na začátku nebo uprostřed kóla a 59 segmentů, které se nacházejí na konci kóla, po zaokrouhlení spolu vytváří poměr 2:1. Z ascendentních segmentů se 36 vyskytuje na začátku nebo uprostřed kóla a 79 na konci kóla, jejich poměr je 2:5. To potvrzuje zjištění prof. Švarného, že descendentní segmenty se vyskytují převážně v pozici na začátku a uprostřed kóla, naopak výskyt ascendentních segmentů je častější na konci kóla (Švarný 1998: 33).

4.3.4.4 Vyhodnocení dvouiktových segmentů

Graf č. 11: Výskyt dvouiktových segmentů uvnitř kóla

Dvouiktových akronymických segmentů je v mém korpusu celkem 144, z nich 66 (46%) se nachází na začátku nebo uprostřed kóla a 78, tj. 54%, se vyskytuje na konci kóla. Vyplývá z toho, že výskyt akronymických segmentů na konci kóla je o něco málo vyšší než na začátku a uprostřed kóla.

4.3.4.5 Pozice sledu v kólu

V této části porovnávám nejprve výskyty akronymického, descendentního, respektive ascendentního rytmu v kólech a pro větší přehlednost zapisuji jejich procentuální hodnoty do tabulky.

typ sledu	pozice na začátku nebo uprostřed kóla	pozice na konci kóla
jednoiktový descendentní	27,23%	13,50%
jednoiktový ascendentní	8,24%	18,08%
dvouiktový akronymický	15,10%	17,85%

Tabulka č. 9: Typ rytmického sledu a jeho pozice v rámci kóla

Tabulku je třeba chápat takto: jednoiktových ascendentních segmentů v pozici na začátku (nebo uprostřed) kóla je 8,24%, na konci kóla pak 18,08%.

Z tabulky vyplývá, že jednoiktové descendentní segmenty převažují v pozici na začátku nebo uprostřed kóla, pokrývají tak 27,23% analyzovaného vzorku, druhý nejčastější výskyt zaujímají dvouiktové akronymické segmenty s 15,10%. Jednoiktové ascendentní segmenty mají nejvyšší výskyt na konci kól (18,08%), s rozdílem jednoho segmentu je následují dvouiktové akronymické segmenty, které tvoří 17,85% vzorku.

Na tuto část analýzy se zaměřuji podrobněji a porovnávám iniciální a finální pozice všech rytmických sledů v rámci kól, přesněji řečeno zahrnuji do analýzy i kombinace rytmů.

typ sledu	pozice na začátku nebo uprostřed (absolutní četnost)	pozice na začátku nebo uprostřed (relativní četnost)	pozice na konci (absolutní četnost)	pozice na konci (relativní četnost)
ascendentní rytmus	41	18,5%	74	34,4%
descendentní rytmus	121	54,5%	58	27,0%
akronymický rytmus	51	23,0%	70	32,5%
jiný typ rytmu	9	4,1%	13	6%

Tabulka č. 10: Podrobnější přehled pro pozici rytmu v kólu

Tabulce je třeba rozumět následujícím způsobem, např.: ascendentní rytmus, který se nachází v pozici na začátku nebo uprostřed kóla se v mém korpusu vyskytuje 41x, tj. 18,5% sledovaných segmentů v této pozici. V pozici na konci kóla je absolutní četnost ascendentního rytmu 74, což je 34,4% případů.

V mém vzorku je 437 segmentů, které vykazují rytmus (viz kapitolu 4.3.4.2), 222 segmentů se nachází v iniciální pozici kóla a 215 ve finální. Z tabulky vyplývá, že descendentní rytmus je v iniciální pozici nejfrekventovanější, pokrývá více než polovinu případů. Druhým nejčastějším jevem je ascendentní rytmus ve finální pozici kóla, který tvoří přibližně třetinu případů. Druhou třetinu segmentů ve finální pozici

představuje akronymický rytmus. Nejmenší výskyt mají v mém vzorku segmenty s jiným typem rytmu, v iniciální pozici kóla pokrývají 4,1% případů a ve finální 6%.¹⁵

¹⁵ Jiným typem rytmu se myslí kombinace ascendentního rytmu s descendentním a naopak.

5 ZÁVĚR

Tato bakalářská diplomová práce se skládá ze dvou částí. V teoretické části jsem nejprve objasnila úlohu standardní čínštiny v mé práci. Dále jsem popsala analýzu lineárního členění, ve které jsem definovala rytmické celky, jimiž se tato analýza zabývá. Poté jsem vysvětlila podstatu další analýzy, kterou je rytmické členění, kde jsem vymezila typy jednotlivých rytmů. V dalších kapitolách jsem vymezila pojmy, se kterými jsem v průběhu analýzy pracovala, tj. prozodická transkripce, sedm stupňů prominence a přízvučnost slabik.

V analytické části své práce jsem na základě výše zmíněných znalostí podrobila svůj vzorek sestávající se z lekcí 6A, 6B, 18A a 18B *Učebnice čínské konverzace* fonetické analýze. Nejprve jsem přepsala čínsky namluvenou audionahrávku do transkripční abecedy a vzniklý text jsem podle postupů prof. Švarného v HČP III (Švarný 1998: 25-31) rozdělila na rytmické celky, tj. věty, kóla, segmenty a slabiky. Podle přízvučnosti jsem slabiky rozdělila na iktové a neiktové. Podle míry prominence jsem slabiky rozlišila příslušným značením na zdůrazněně tónické, plně tónické, oslabeně tónické, neutrální a atónové.

V první kapitole analytické části jsem se zabývala rychlostí promluvy čínské lektorky Li Ruixia Michalíkové. Cílem této analýzy bylo změřit délku každé lekce a zjistit, kolik slabik stihne mluvčí vyslovit za minutu. V rámci této analýzy jsem také (a spíše pro zajímavost) zjišťovala průměrnou délku jedné slabiky. Na konci měření jsem došla k závěru, že mluvčí vysloví v průměru přibližně 144 slabik za minutu a vyslovení jedné slabiky trvá v průměru 0,42 sekundy. Odchytky mezi naměřenými hodnotami si vysvětluji rozdílnou obtížností jednotlivých lekcí, protože například lekce 18A a 18B obsahují komplikovanější slovní zásobu, ale 18A je výrazně obsáhlejší než 18B. Důvodem však také může být také rozdílné tempo či plynulost při čtení.

V analýze lineárního členění jsem pak zkoumala délku textu v přepočtu na kratší rytmické celky, u nichž jsem vypočítala také jejich průměrné délky. Můj vzorek sestává ze 192 vět, 230 kól, 446 segmentů a 1312 slabik. V následujících podkapitolách jsem vypočítala délku vět v přepočtu na kratší jednotky, tj. kóla, segmenty a slabiky, totéž jsem učinila u kól a segmentů. U kól jsem kromě průměrného počtu slabik a segmentů zkoumala také četnost jedno- a více slabičných segmentů. U segmentů jsem vyhodnotila jejich průměrnou délku a setřídila je do skupin podle počtu slabik na jedno- a

víceslabičné segmenty. Výsledky analýz jsem porovnávala za pomoci tabulek a grafů. Průměrná délka jednoho segmentu v mém vzorku je přibližně 2,96 slabiky, což v podstatě odpovídá naměřené hodnotě profesora Švarného, v jehož vzorku je průměrná délka segmentu 3,03 slabiky (Švarný 1998: 23). Jeden kolón je tvořen v průměru 1,96 segmentem a 5,76 slabikami. Průměrná délka věty v mém korpusu přibližně 1,25 kóla, 2,46 segmentu a 7,27 slabik.

V další fázi své práce jsem korpus podrobila analýze rytmického členění. Nejprve jsem určila počet arzí v segmentech. V korpusu, který sestává z 1312 slabik, je přibližně jedna polovina slabik iktových. Ve zkoumaném materiálu převažují jednoiktové segmenty, které pokrývají 60,76% celého textu. Přitom jednoiktové segmenty jsou z 60,89% dvojslabičné a z 29,2% tříslabičné. Dvouiktové segmenty zaujímají 38,34% korpusu a jsou z 83,33% tvořeny tříslabičnými a čtyřslabičnými segmenty.

V rámci analýzy rytmického členění jsem také zkoumala polohu iktu v segmentech, od níž se pak odvíjí charakter rytmického sledu, přesněji řečeno, jestli je rytmus uvnitř segmentu ascendentní, descendentní nebo akronymický. Přibližně 33% sledovaných segmentů má rytmus akronymický, 29% descendentní a 27% ascendentní. Zbylých přibližně 11% tvoří segmenty smíšené, z nichž výrazně převažují segmenty dvou bezprostředních descendentních sledů, které pokrývají 7% vzorku. U jednosegmentálních kól jsou nejfrekventovanější sledy vzestupné, které tvoří 42,7% všech kól s jedním segmentem, akronymické 30,3% a descendentní 16,9%.

Co se velikosti kól týče, přesně tři čtvrtiny analyzovaného korpusu tvoří kóla s jedním nebo dvěma segmenty. Vnitřní struktura kól je poněkud složitější, vezmeme-li v potaz pozici jednoiktových segmentů uvnitř kól: v pozici na začátku nebo uprostřed výrazně převažují descendentní sledy, jejichž absolutní četnost je přibližně 5x větší než je tomu u sledů ascendentních. Naopak v pozici na konci kóla převládají sledy ascendentní, kterých je v této pozici přibližně o 20% více než sledů descendentních. Poměr dvouiktových segmentů na začátku (nebo uprostřed) a na konci kóla se nijak výrazně neliší¹⁶, nicméně převažují akronymické sledy v pozici na začátku nebo uprostřed kóla.

Tuto analýzu jsem aplikovala také na jednoiktové a dvouiktové segmenty zároveň, abych tak mohla porovnat jednotlivé tendence v rámci kól. Jednoiktové descendentní

¹⁶ Rozdíl mezi naměřenými hodnotami je přibližně 10%.

segmenty s pozicí na začátku nebo uprostřed kóla mají v mém vzorku, s přibližně 27%, nejčastější výskyt. S pozicí na konci kóla se výrazně profilují sledy jednoiktové ascendentní a dvouiktové akronymické, každý z těchto sledů pokrývá přibližně 18% analyzovaného korpusu. Z této a předchozí analýzy vyplývá, že iniciální pozice v kólech je charakteristická pro descendentní sledy, finální pozice je naopak typičtější pro ascendentní a v případě mého vzorku také akronymické sledy.

V další kapitole analytické části jsem vymezila nejproduktivnější vzorce kól analyzovaného korpusu. Zaznamenaných vzorců je celkem 12, z těch jednodušších, kdy dochází ke kombinaci pouze 2 segmentů, je nejčastější kombinace ascendentního a descendentního segmentu, ve vzorku je jich celkem 22, následuje kombinace dvou descendentních segmentů, která se v korpusu objevuje dohromady 16x. Poměrně častá je také kombinace akronymického a jednoiktového descendentního segmentu, jejíž výskyt v korpusu je 11x, a kombinace ascendentního a akronymického segmentu (9x). Z těch složitějších vzorců se nejčastěji vyskytuje kombinace dvou descendentních a jednoho ascendentního segmentu, ve vzorku se nachází celkem 11x.

Dále bych chtěla upozornit na překážky, které se vyskytly v průběhu psaní této bakalářské práce. Při překladu vět z korpusu bylo někdy obtížné vystihnout důraz ve slově či slabice, který ovlivňoval význam celé věty. V takovýchto případech jsem změnila slovosled věty a zdůrazněné slovo postavila na její začátek, pokud tak učinit nešlo, slovo jsem podtrhla. Dále jsem měla problém s překladem cvičení na začátku lekcí, kde mluvčí postupně přidává slova do věty, až větu vysloví celou. V případech, kdy se jednalo o větu tázací, nebylo možné správně a návazně přeložit větu, pokud v ní chyběla tázací partikule 吗. Důvodem je jiný slovosled v češtině u věty tázací a oznamovací. V těchto případech jsem zvolila stejný překlad pro větu s tázací partikulí a bez ní. Také bych se chtěla zmínit, že při transkribování nahrávky jsem některé věty musela z korpusu úplně vyškrtnout, protože nebyly přečteny plynule, a tudíž nebylo možné je analyzovat. V úplném závěru mohu říci, že výsledky analytické části se shodují s výzkumem prof. Švarného a potvrzují tvrzení, která představuje ve své fonetické analýze v HČP III.

RESUMÉ

The aim of this bachelor thesis is to create a spoken language prosodic analysis. The content of this work is based on creating a prosodic transcription of a Beijing Chinese dialect speech recording. This newly created 1312 syllable long text has subsequently been a subject of a linear and rhythmical segmentation analysis. In terms of the linear segmentation, the text has been segmented into rhythmical units, i.e. cola and segments which were equally analyzed in terms of the rhythmical segmentation. The segments required their ictus position to be determined as the ictus sets the type of rhythmical sequence which can be acronymic, descendant, or, in other words, ascendant. In terms of the cola the pivotal objective was to determine the position of these rhythmical sequences. This research resulted in finding out that 52 % of syllables reduce its tone which supports Švarný's statement claiming that Chinese is gradually losing the tonal language status. The rhythmical characteristics of the text propose that the acronymic sequences dominate the text and make up 33 % of the analyzed data. Furthermore, the kóla's initial or middle position is typical for descendant sequences, whereas ascendant sequences occur predominantly in kóla's final position. The final part of this work deals with the utterance speed. The outcome of this research is that the approximate number of syllables uttered by the speaker per minute is 144.

Key words: prosodic transcription, linear segmentation, colon, segment, metre, ictus

SEZNAM LITERATURY

ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico 2008.

KANE, Daniel. *Knížka o čínštině*. Mirošovice: Desert Rose, 2009.

LIU, Xun; Deng Enming; Liu, Shehui. *Shiyong Hanyu Keben, Di yi ce - Practical Chinese Reader, Elementary Course, Book I*. Beijing: Shangwu yinshuguan, 1986.

ROBLES, Martínez David. *La lengua china: historia, signo y contexto: una aproximación sociocultural*. [online] Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2007.

Dostupné z:

<<https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=MwDCjMxx068C&oi=fnd&pg=PA23&ots=k9g9v3XSaT&sig=aFxSNhgKwD-0RWq6IZwmK-KNkts#v=onepage&q&f=false>>

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. *Hovorová čínština v příkladech I-IV*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. *Úvod do hovorové čínštiny I, II*. Praha: SPN, 1967.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského I-IV*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998-2000.

ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher. *Hovorová čínština. Úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001

ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014.

TĚŠITELOVÁ, Marie. *Kvantitativní lingvistika*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

TĚŠITELOVÁ, Marie a kol. *O češtině v číslech*. Praha: Academia, 1987.

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze*. [online] *Nový Orient*, 2011, No. 4, ss. 45–50. Dostupné z: <http://orient.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/humansci/orient/kontakty/p_racovnici/publikace/Triskova/Svarnx_NO_2011_No4.pdf>

UHER, David, Liu Xuemin a Jakub Vykoukal. *Učebnice čínské konverzace*. Praha: Leda, 2007.

UHER, David a Tereza Slaměnková. *Prozodická analýza monologu*. V tisku.

VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český, česko-čínský slovník*. Voznice: Leda 2007.